

DUNAMELLÉK

Dunamelléki Református Egyházkerületi Közlemények • 2009 / december

Kit várunk ?

Hálát adunk Istennek, hogy a Dunamelléki Református Egyházkerületben a 2009. esztendő békességgel kezdhetjük és békességben tölthetjük mind a mai napig. Ugyanakkor azt is el kell mondanunk, hogy néhány esetben békétlenség keletkezett, amikor nem Istenre, hanem a világra figyeltünk, amikor hagytuk, hogy a világ játékszabályai érvényesüljenek közöttünk. Ismerjük a figyelmeztetést:

senkit sem fog olyan erőteljes támadás érni, mint azt az embert, azt a közösséget, akik azt a célt tűzték maguk elé, hogy jobban megismerjék Krisztust és egyek legyenek Vele. És ismerjük az ígéretet is: „A békesség Istene pedig összezúzza a Sátánt...” De mi is ez a „békesség”?

A tér és idő keresztjére vert ember Isten csodálatos ajándékai közül sokat csak jóval később ismer fel, mint ahogy azt Isten megadta számunkra. Az ézsaiási prófécia a Békesség Fejedelméről az újszövetség embere sem karácsonyok, hanem hite által a krisztusi utat végigjárva érti, éli meg, hogy élete további részében már tudja, ki Ő, akit várunk. A december 2-ai egyházkerületi közgyűlésünket már ezért kezdtük az énekben elmondott imádsággal: „Várj ember szíve készen, mert jó a Hős, az Úr...”

Csak itt jön az első paradoxon: várni csak az tud, aki békesség van. Aki tudja, hogy ez a találkozó létrejön, mert akitől függ, az megígérte és Ő mindig betartja ígéretét.

Atyánk jól ismer bennünket, ezért küldte el a Békesség Fejedelmét. Jézus már az egykori tanítványai idejében látta, hogy kísértésekkel, elutasításokkal, kigúnyolásokkal szemben csak békességgel lehet megmaradni és ez igaz a huszonegyedik század tanítványaira, mireánk is. Ezért Jézus így szólt és így szól ma is: „Békességet hagyok nektek, az én békességemet adom nektek.” (Jn.14.27/1). De a Sátán most is megszólal, a világ ezt mondja: munkára van szükségem, el kell tartanom a családom, nem akarok az eljövendő mennyi áldásokról hallani többet! Krízisben vagyok, körülöttem és bennem zűrzavar van, házasságom labilis, egészségem leromlott. A világ így szól hozzánk: tegyetek csodát és akkor beszélhetünk az Istenetek békességéről!

Csak a világ mondja ezt? A mi gondolatainkban nem jön sokszor elő, hogy: Uram, ha rendbe jönnek a dolgom, akkor majd lesz békességem! Ezekben az időkben nagy mélységeket él át ez a nemzet, és nem tudjuk, hogy milyen megpróbáltatások várnak még ránk és a föld minden népére. Jézus látja a veszélyeket, ezért szól egykori és mai tanítványainak: fogadjátok szívetekbe az én békességemet! Szentlelkem bennetek lakik.

De megint kételkedünk. Én is kaphatok ebből a békességből? Nem vagyok én erre méltó! Túl sokat aggályoskodom, sokat bizonytalankodom, sokszor hitetlenkedem. De kiknek is adta ezt először az Úr? Egy átkozódó Péternek, a dicsőségre törtető testvéreknek, Jakabnak és Jánosnak, a kételkedő Tamásnak, az élete legnehezebb órájában Jézust magára hagyó tanítványoknak. Vagyis ezen jellemzők alapján olyanoknak, mint mi vagyunk. Akkor meg miért? Kegyelemből.

A csoda pedig az lesz, hogy a keresztyén ember élő példa lesz a világ számára. A káosz, a nélkülözés közepette megmarad a kegyelemben, ha kell, mai Jóbként. Mert a tanítványi élet Isten-arcú élet, ahol az Isten képe, azaz lénye úgy van jelen, hogy a bennünk lakozó Szentlélek magát az embert alakítja át és benne az Isten képét formálja ki. Reményik Sándor költői szavai szerint: „Egy istenarc van eltemetve bennem. Néha magamban látom, néha másban.” A titok napvilágra kerül, a csoda életre kel. Krisztus békességében megértjük küldetésünket, észrevesszük, megtiszteljük és szeretjük egymásban, felebarátainkban az Istent.

„Mert gyermek születik nekünk, fiú adatik nekünk. Az uralom az Ő vállán lesz, és így fogják nevezni: Csodálatos Tanácsos! Erős Isten! Örökkévaló Atya! Békesség Fejedelme!” (Ézs.9,5)
Őt várjuk!

Veres Sándor világi főjegyző

Áldott karácsonyi ünnepeket kívánunk!

Az elmúlt időszak néhány fontos eseménye

••• a 2009. áprilisi közgyűlés óta május 20-án, szeptember 9-én és október 7-én tartottunk esperesi-gondnoki értekezletet

••• szeptember 17-én tanácsulést

••• november 12-én és december 2-án közgyűlést

••• holland-magyar lelkésztalálkozóra került sor az egyházkerület szervezésében Mátraházán június 5. és 10. között

••• a kerületi lelkésztovábbképzés keretében kiscsoportos egész éves képzés indult ősszel házassági témában dr. Pálhegyi Ferenc vezetésével, novemberben két egyhetes kurzus zajlott konfirmáció és istentiszteleti gyakorlatunk megújítása témákban

••• a Kálvin-év keretében két világi kiállítás is nyílt a kerületben, a nagyobb szabású Református örökség a Duna mentén címmel a Budapesti Történeti Múzeumban, és egy fotókiállítás a Mai Manó Házban

Amiről előre tudunk

••• évkezdő lelkészértekezletünket 2010. január 11-én tartjuk az egyházkerületi székházban

Élet a teológián

Közös ebédek:

A teológián a 2009/2010-es tanév első félévében a következő szervezetek és gyülekezetek látták vendégül a teológusokat és professzoraikat, valamint a székház dolgozóit a csütörtöki exhortáció utáni megvendéglésen:

Fasírtos agapé, Familiar Foods Étterem, Ágoston Sándor Alapítvány, Erdélyi ebéd, Baranyai Egyházmegye, Egyházkerület, Teológia, Tolnai Egyházmegye, Budapest-Déli Egyházmegye, Budapest-Északi Egyházmegye, Kecskeméti Egyházközség

5 éve végzettek találkozója a teológián

Programok:

A félévben folytatódott a teológián az előző félévben elkezdett sorozat, amely a lelkipásztori munka gyakorlati oldaláról mutatta be az életet, ezúttal a gyülekezetépítés volt a központi téma. Állandó szervezői Monty Taylor, Sípos Szabolcs és Fűtő Róbert voltak, meghívottak pedig: Illés Dávid, Gyimóthy Zsolt, Zámbo András, Schaller Tamás lelkészek.

Gólyaest a teológián

Otthonórák:

Az egyházkerületi székház által felügyelt kollégiumban lakó „külsős” (nem teológus) hallgatók számára a teológia spirituális szervezett hétfő esténként **Otthonórákat**, amelyek fele felsőbb éves teológushallgatók által tartott *biblióra*, másik részük pedig a Kálvin-évhez kapcsolódott. Ennek keretében beszámoló hangzott el a teológusok nyári tanulmányútjáról, koncertet adott a *Keresztút* együttes, film-

Otthonórai színi előadás

klub is volt: *Hétköznapi mennyország*, továbbá két színdarab: Magyary Ágnes: *Szamár éjszakák, gyapjas nappalok* c. tragikomédiáját a Magyary-féle Színtársulat mutatta be, Ádám Éva rendezésében, pedig *Kálvin (h)arcai* címmel láthattak színi előadást a Kálvin-Szervét-perről. Illyés Gyula: *A reformáció genfi emlékműve előtt* c. verséről Petrőczy Éva költővel beszélgettünk.

Teológusnapok és egyéb alkalmak a 2009/2010-es tanév első félévében:

Ebben az évben is több teológusnapot és hétvégét szerveztünk, ezek közt jelentős számban voltak a határon túli utak is. A teológusnapok szervezésében tevékeny részt vett Tóth Zsuzsa IV. és Németh Tamás III., éves teológus.

Felvidéki hétvége (Berzete, Kőrös, Rudna, Szalóc ifjúsági est), **Tolnai egyházmegye** (Bölcske, Dunaszentgyörgy, Iregszemcse, Paks, Szekszárd), **Baranyai egyházmegye** (Pécsvárad, Pécs-kertváros, Komló és szórványai + Nagydorog ifjúsági találkozó), **Simontornya** (Tolnanémedi), **Ócsa, Dunaalmás** (gyermekotthon).

Iskolai csendesnap szolgálat: **Lónyay Gimnázium** (12 fő), **Szentmártonkátai Református Általános Iskola**. Evangélicációs szolgálat: **Százhalombatta** (4 fő), **Mátyásföld** (6 fő)

Tanulmányi kirándulások

Nyáron a **Kálvin nyomában** c. tanulmányi kirándulás keretében reformátoraink nyomát kutattuk Svájcban, s a nagyobb, a reformáció szempontból is nevezetes városok felkeresése után (Schaffhausen, Zürich, Bazel, Bern, Genf, Luzern), jutott idő Svájc természeti szépségeinek felkeresésére is. Több mint ötvenen éltük át ezt a szép élményt.

A teológusok alapítványa (Ágoston Sándor Alapítvány)

Az elmúlt nyáron is több építőtábort szervezett az Alapítvány, mely során Magyarigenben és környékén (főleg **Sárdon és Zalattán és a felőri szórványiskola segítségével**), valamint a felvidéki **Kőrösön** (Rozsnyó mellett) végeztek a teológusok nem kevés fáradtsággal járó munkát, az utóbbi helyen egy gyülekezeti ház felújításán dolgoztak. Ezeket a táborokat az Ágoston Sándor Alapítvány segítette,

Teológusnap baranyai szórványgyülekezetben

szervezte és támogatta. Ezen kívül a **Módoson** megvásárolt házban nyári gyermektábort szerveztek, amelyen lelkesen vettek részt teológusok.

Ősszel egy hétvégére visszamentek a hallgatók Módosra, valamint több hallgató vett részt segítőként Erdély különböző gyermekotthonaiból szervezett kamasz-hétvégén Székelyudvarhelyen.

Egyéb programok

A **66-os út** c. interaktív bibliakiállítás, amelyet 2008-ban, a **Biblia Évében** valósítottak meg a hallgatók, a sikerre való tekintettel a 2009-es évben is meghívták több helyre: Soltvadkert, Túrkeve, Szent Margit Gimnázium, Cegléd, Etyek, Seregélyes.

Ennek folytatásaként a teológusok a Kálvin-évben is kiállítottak egy jó ötletre épülő kiállítást. A **Kálvin Kertje** c. interaktív kiállítás és program a nagy reformátorunk személyével, életművével foglalkozik. A kiállítás egészében a Csillagpont találkozón volt látható, s a korábbi kiállításokhoz hasonlóan jelenleg is kölcsönzés alatt van egészen az év végéig. Előtte megfordult Kecskeméten a Múzeumok éjszakáján, a Református Zenei Fesztiválon Budapesten, majd másfél hónapig vendégeskedett Baranyában (Kozármisleny, Vajszló, Sellye, Zengővárkony, Pécs-Belváros, Pellérd, Beremend és környéke, Harkány) További helyszínek: Pócsmegyer, Svábhegy (Budapest), Baár-Madas Gimnázium, Jászkarajenő, Szeged (egyetem), Julianna Általános Iskola, Budaörs, Kunszentmiklós. Több teológus is részt vett a nyári **Csillagpont** találkozón a Tolna megyei **Fadd-Domboriban**, sokan közülük szolgáltak is különböző területeken mint kiscsoportvezető, rendező, segítő.

Bölcsföldi András spirituális

Tanácsülés 2009 szeptember

Veres Sándor világi főjegyző

Egy percben engedjék meg, hogy egy pár gondolatot elmondjak. Az utóbbi napok hírei között halljuk a Da Vinci kód írójának újabb könyvét, amelyre hatalmas a vágyakozás, a kíváncsiság, mert élet és halál kérdéséről nagyon misztikusan kíván szólni. Tulajdonképpen azért várhatja a világ így, mert a tudatlanság állapotában van, és nagyon el kell gondolkozni arról, hogy kinek kellene a tudatlanság állapota ellen harcolni. Ott van a miszsiói parancsban az erő, Jézus kijelenti magát: nékem adatott minden hatalom mennyen és földön, elhív bennünket, és kiküld bennünket, és mondja, tanítván őket mindazokra, amit én parancsoltam ténétek. Tesszük-e, mennyiben tudjuk ezt tenni? Az egyház feladata, küldetése a miszsió. Hiszem, ahogy most a püspök úr is kérte, és az igében is ígéri a mi Urunk: „én veletek vagyok minden napon a világ végezetéig”. Szentlelkével velünk van. Amikor az egyházkerületi tanácsülésen főleg pénzügyeinkről, szervezeti kérdéseinkről beszélünk, akkor tudjuk, hogy az egyház organizáció és organizmus is, tudjuk, hogy ezt az élet Jézus Krisztus igéje és Szentlelke által hívja egybe, őrzi és megtartja. Éppen ezért minden tevékenységünknek, amelyet a szervezeti életre fordítunk, amikor a szervezetet akarjuk erősíteni, jobbra tenni, akkor az legyünk bennünk, hogy mindez a gyülekezeti életet, az élet szolgálja, az evangélium hirdetését és a miszsiói parancs teljesítését. Így kérem az egyházkerületi tanács tagjait, hogy ezzel a lelkülettel, kíváncsággal, óhajjal végezzük mai munkánkat is. A Dunamelléki Református egyházkerületi tanács ülését elnöktársammal egyetértésben megnyitom. Tisztelettel és szeretettel köszöntöm a tanács alkotó és tanácskozási jogú tagjait és előadóit. Bemutatom a tanács tárgysorozati javaslatát, és kérem ennek elfogadását.

Dr. Szabó István:

Főtiszteletű egyházkerületi tanácsülés! Néhány általános gondolatot szeretnék a tanácsüléssel megosztani azokból, amely gondolatokat, ügyeket az esperes-gondoki értekezleten, illetve a gazdasági bizottságon tárgyaltunk.

Először is szeretnék köszönetet mondani mindenkinek, aki az egyházkerületünkben, akár a kerületben, akár a megyékben, akár egyházközségeig elhatóan a nagy szűkösség dacára, vagy éppen a nagy szűkösség közepette, ezt majd látni fogjuk a költségvetés módosításán is, nagy igyekezettel volt, hogy legalább a minimális stabilitást fenn tudjuk tartani. Valóban, ma anyagiakról lesz szó, és el kell mondanunk, amit a hírekből, a különböző szintű kommunikációkból tudunk, hogy mi most még az idejé esztendő költségvetését módosítjuk, de a következő esztendőnk igen nehéz lesz, bár ezzel – azt hiszem – nem mondtam sem újat, sem sokat. Azt viszont szeretném kérni mindenkitől, hogy amikor majd már tervezzük a következő esztendőt, ez az ősz folyamán már aktuális lesz, néhány területen – ha lehetséges – módosítsuk a szemléletünket, én magamtól is kérem ezt. Nem olyan egyszerű dolog.

Három területet említek: az egyik egyházközségeink önfenn tartó képessége. Ez szüntelenül megújuló téma, újra meg újra beszélünk róla. Elmondottam már a tavaszi egyházkerületi közgyűlésen: egyházkerületünk gyülekezeti általános összehasonlításban, a 2008. évi nagy összehasonlításokban messze a legjobb

készséget mutatják anyagiak terén. Egy összehasonlító adatot mondok: a MREgyházban az összes református választó jogú egyháztag 30%-a él Dunamelléken. 365.000 választóból 112.000 él Dunamelléken. Viszont a fenntartói járulékok 37 %-át, a perselypénzek 44 %-át és az adományok 38 %-át dunamelléki egyháztagok fizetik be. Messze többet adakoznak, mint másutt. Egy adatot még mondok, a perselypénzek tekintetében: az egy főre jutó dunamelléki perselypénz évi vonzatban pontosan kétszerese a tiszántúliénak. Tehát a készség a mi kerületünkben a legjobb. Mégis, mindannyian látjuk, lelkipásztorok, gondnokok, presbiterek, egyháztagok, hogy alacsonyok a javadalmak. Az ingatlanjaink fenntartása – nemhogy a fejlesztése – sok esetben megoldhatatlan feladat, és bővülésről vagy új építéséről szinte már gondolkodni sem merünk, beszélni még kevésbé. Hadd buzdítsak erről a helyről is mindenkit arra, ami nem a kerületi tanácsülésnek és a közgyűlésnek a témája, de minden presbitéri gyűlésen, minden gyülekezetben téma, hogy erősítsük, buzdítsuk gyülekezeti tagjainkat a szűkös időkben, nagyon nehéz helyzetben, csappanó bevételek világában, amikor minden helyről azt halljuk, hogy több kerül a kórház – ha lesz egyáltalán –, több kerül az iskola – ha megmarad egyáltalán –, emelkedni fog a villany – ha ugyan le nem kapcsolják a villanyórát –, növelni fogják a munkáltatói járulékot – ha ugyan lesz munka –, még egy ilyen világban is buzdítsuk és bátorítsuk egyháztagjainkat templomunk, parókiánk, gyülekezeti házuk, iskolánk, intézményünk fenntartására, hisz ez a miénk.

A másik terület, amelynek – azt gondolom – eljött az ideje itt, a kerületben is, de leginkább országos szinten, hogy végig gondoljuk, ez a közfeladatot ellátó intézményeink sorsa. Ezek az intézmények immár két esztendeje folytonos sarcolásnak vannak kitéve. Az iskoláink, a szociális intézményeink ugyanolyan szorongva tekintenek most a következő év felé, mint bárki más ebben az országban. Jellemző adat, hogy az ÁSZ mind a mai napig nem kapta meg az Oktatásügyi Minisztériumtól az önkormányzatok 2008. évi zárószámadását. Ebből lehetne ugyanis megtudni, hogy 2008. évre az egyházi iskolák mennyi kiegészítő normatívát kapnak. Az Oktatásügyi Minisztérium üres lapokat küldött vissza az ÁSZ-nak. És bár évek óta tart a normatívavita, a számvevőszéki jelentések, az itt-ott lefolytatott bírósági perek minden esetben nekünk adtak igazat. Kormányzatunk – már akinek ez a kormányzata – csökönyös cinizmussal, s ha kell, olykor sanda vallás-ellenességgel, demagógiával is operál ellenünk. Át kell gondolnunk az egészet, ilyen feltételek között, ilyen pénzügyi szerkezetek között, a magyar politikai elit ilyen viszonyulása között mit is tehetünk.

A harmadik terület a megállapodás szerinti járandóságoknak a kérdése. Mivel megszoktuk már, hogy a kormányzatnak nem kenyere az igazmondás, azt mondom, a legrosszabbra kell felkészülnünk, minden héten más az adat a jövő évi költségvetés tekintetében. Egyszer azt halljuk, hogy nem lesz több hittanpénz és nem lesz kisteleplési támogatás. Utána azt halljuk, hogy az lesz, de 25 %-kal lesz kevesebb. Utána azt halljuk, hogy az lesz, de nem lesz rekonstrukciós támogatás. Az adó 1% felajánlást a megállapodás szerint nem fogják kiegészíteni, mindent hallhatunk, és még egyszer mondjuk, kormányzatunknak nem kenyere az igazmondás.

Készülj a legrosszabbra és reménykedj a legjobban. Én sem tudok mást, mint ezt a sztoikus bölcsességet idézni. Meg kell várnunk, amíg az országgyűlés lecsapja a kalapácsot októberben-novemberben, akkor tudjuk meg ezt. Mi az esperes-gondnoki értekezleten és a gazdasági bizottságban és sok más helyen is végigtárgyaltuk ezeket a nem kedvező kilátásokat. Egyházkerületünknek a következő évben feltehetően a működési költségéből kell majd olyan területekre átcsoportosítania, ahol a megvonások, az elvételek, a hamis alapú kiszámítások miatt már nem a pusztán működés fenntartásáról lesz szó, hanem egzisztenciák megóvásáról és megtartásáról. Nem lesz könnyű feladat, kérem a tanács bölcsességét is az elkövetkezendő időre, hiszen ha valamiből átcsoportosítunk, akkor azt rövidítjük meg, és igazából – látjuk már évek óta – nincsen olyan területe a gazdálkodás vonatkozásában egyházunkban, ahol azt mondhatnánk, bőségben vagyunk, át lehet csoportosítani. Mindenütt szükségben vagyunk.

Néhány konkrét javaslatot szeretnék említeni megfontolásra. Először kérem a jelenlevőket úgy is, mint egyházkormányzati személyeket, önmaguk körében is, és mindazoknak körében, akik felett felügyelettel bírnak, ragaszkodjanak a még pontosabb és még tisztább elszámolásokhoz. Egy példát mondok. Túrhetetlennek tartom, hogy egy beruházást egyetlenegy számlával valaki háromfelé akar elszámolni. Ezt nemcsak a világi nyelven, hanem a keresztyén nyelven is csalásnak hívják. A romlásnak mi nem adhatjuk meg, még pontosabban szólva annak az erkölcsi romlásnak, család-világnak, ami ebben az országban van, mi nem adhatjuk át magunkat. Orvos, gyógyítsd magadat!

Szeretnék szólni a pályázatok ügyéről. Tavasszal körlevelet írtam minden gyülekezetnek, jelezve, hogy aki pályázatot nyer az új típusú pályázatokat, számolnia kell azzal, hogy ezek utófinanszírozású pályázatok. Tehát teljesíteni kell, ki kell fizetni, utána érkezik a pénz. Kértem minden lelkipásztort, hogy ha pályázni akar, nyújtsa be a kerülethez a megyén keresztül a témát, az ügyet és a pályázati anyagot. Sok helyről csak úgy értesülünk, hogy pályázatot nyertek, most keresnek bennünket, nyertek 25-60-70 millió forintot, legyen szíves az egyházkerület előlegezze meg. Nem lehetséges. Más megoldást kell ezekben az esetekben találni. Azért sem lehetséges, mert tervezni sem tudtuk. Ha nem tudjuk tervezni, hogy egy-egy gyülekezetnek előleget kell adni ahhoz, hogy teljesítse a pályázatot, aztán majd megjön a pénz, nincs miből adni. Kérek mindenkit, figyeljünk oda erre is.

Szeretnék szólni az egyezkedéseknek, vagy különös tekintettel az adományozások világáról. Itt-ott egy-egy gyülekezetben adományozó szándékkal jelennek meg atyafiak. Ezen a nyáron legalább három ilyen adományozást kellett előre megvétőznünk. Ugyanis az adományozó kikötései, szempontjai nemhogy nem feleltek meg az egyházi törvényben foglaltaknak, hanem kifejezetten sértették. Én tudom jól, hogy ajándék lónak nem nézzük a fogát. De azért a trójai falovat nem kellene a templomba betolni. Kérek mindenkit, tessék erre odafigyelni. Sokszor jelentkeznek az egyház háza táján, különösen vállalkozók, üzletemberek, akik valami nagylelkű adománnyal, ingatlannal kopogtatnak. Tessék ennek a legnagyobb alapossággal utánajárni, nagyon rá lehet fizetni. Nagyon kifoghatnak rajtunk, mert – úgy tűnik – jószándékúak, de amikor kiderül, hogy csak adójóváírásról, vagyonátmentésről van szó, olyan záradékokkal, klauzulákkal, apró lábjegyzetes kitételekkel, hogy oda se figyelünk, nagy zűrök lehetnek belőle.

Járandóságok. Én sok-sok intést kaptam már korábban is

arról, hogy ne lovolgok én már ezen. De mégis kell. Az új ciklusban zsinatunkon a nyugdíjintézeti bizottságot felügyelem. Elég sok tárgyalás van ebben a bizottságban. Azt kell mondjam, a negyedét nem láttam a problémáknak korábban, amikor ezekről súlyos szavakat mondtam. Talán most sem látom mindet. Rendkívüli fegyelmezetlenség van ezen a téren. De még egyszer elmondom, aki a járandóságait nem fizeti be időben, aki a járandóságait eltitkolja, aki ezekkel a pénzekkel játszik, a jelenlegi nyugdíjrendszer értelmében önmagával tol ki, önmagát rövidíti meg. Mert amikor elérkezik a leszerelés ideje és obsitos lenne, akkor méltatlankodik, hogy miért olyan kevés az a kevés. Azért, mert nem méltóztatott 10 éve, 20 éve, 25 éve a járandóságot befizetni. Ilyen egyszerű a dolog.

Még három javaslatot szeretnék előterjeszteni.

Sokat hallottunk arról, hogy a hitoktatási pénzeket el fogják venni. A jelenlegi tárgyalások úgy állnak, hogy talán nem veszik el, de megrövidítik. Hét esztendeje nominálisan ugyanannyi a csoportonként járó hitoktatási pénz. Ennek az összege semmilyen mértékben nem növekedett, most nominálisan is csökkenteni fogják, ez bizonyos. Nem tudjuk, hány százalékkal, 10-20-25%-kal? Arra kérek mindenkit, buzdítsuk a gyülekezeteket, hogy hozzanak létre a gyülekezetekben hitoktatási alapokat, legalább részbeni és átmeneti kompenzációjára az elmaradó hittanpénzeknek, jobb időkre várva. Jelzem egyébként, hogy mi vagyunk Közép-Európa régiójában és az egész EU-ban az egyetlen ország, ahol az etika és hittan oktatás kérdését a politikai elit teljeskörűen ignorálja. Nincs még egy európai ország, ahol ne lenne kötelező vagy hittan vagy etika. Csak a mi országunk. Nyilván olyan tökéletes országban élünk, olyan magas a közbiztonság, annyira erkölcsös mindenki, és a börtönök konganak az ürességtől, rendőrré sincs szükség, mindenki üvegzsébű, etikaoktatásra nincs szükség. Csak talán mi, egyháziak vagyunk annyira korszerűtlenek, hogy ezt nem így látjuk.

A másik, amit szeretnék javasolni, az a szolidaritás áttekintése. Megyénként is. A lelkipásztorok jövedelmi különbségeinek kiegyenlítése örök kérdés, régóta kérdés, mindig kérdés volt. Ez által a szolidaritási mező megnyitása által természetesen a kiegyenlítés nem lehetséges. Ahhoz országos egyházi közakarattal kellene, nem látom ezt a közakaratot bontakozni. De a segítség, az egymás megsegítése, a testvériesség módjainak megtalálása kötelező feladat. Erről is kell a következőkben gondolkodni.

És végül az esperes-gondnoki értekezleten és a gazdasági bizottságban már szóltunk róla, döntéssel nem hozzuk ide, új beruházási alapot, vagy legalábbis újfajta rendben működő beruházási alapot kell felállítanunk. Az eddigi kiosztó rend helyett alapokat kell létesítenünk, s amelyik gyülekezet tagja, befizető tagja ennek az alapnak, az pályázhat majd arra az alapra, amit a megye és a kerület egészít ki jelentősen. Természetesen mindig fog maradni a legszükségesebb vis maior munkákra valami pénz, de valljuk meg őszintén, sokszor szétforgácsoltuk az erőnket, s ezzel csak azt értük el, hogy majdnem mindenre és mindenkinek jutott valami kis pénz, ám emiatt szinte semmi nem lett kész teljesen. Nagyon sok beruházás van a dunamelléki kerületben, 5 éve, 7 éve, 8 éve mindig megy egy kicsit előre, és sosem ér véget. Ez az új típusú beruházási alap egy egyházmegyében működik, a Budapest-Északi Egyházmegyében igazságosan és igen hatékonyan. Valószínű, hogy a következő egyházkerületi tanácsülésen ennek a részleteivel előállunk, kérem a tanácsstagokat, ezt is gondolják végig, és ha lehetséges, majd támogassák.

Köszönöm.

Tanácsülési határozatok

6. AZ EGYHÁZKERÜLET 2009. ÉVI KÖLTSÉGVETÉSÉNEK MÓDOSÍTÁSA

Előterjesztő: Hegedűs Béla, a gazdasági bizottság elnöke

Az egyházkerületi tanács a 2009. évi kerületi költségvetés módosítását **1 997 635 670 Ft** bevételi és **1 997 635 670 Ft** kiadási összeggel jóváhagyja.

7. EGYÉB ÜGYEK: A VÁC-ALSÓVÁROSI MISSZIÓI EGYHÁZKÖZSÉG INGATLAN-ÜGYLETE

Előterjesztő: dr. Szabó István

1. A Dunamelléki Református Egyházkerületi Tanács jóváhagyja a Vác Város Önkormányzata, a Vác-Alsóvárosi Református Missziói Egyházközség valamint a Váci Egészségház

Kft. között megkötött „Együttműködési megállapodás egészségház létesítése és közös működtetése tárgyában, valamint ingatlan-adásvételi szerződés”-t.

2. A Dunamelléki Református Egyházkerületi Tanács azzal a javaslattal fordul a Magyarországi Református Egyház Zsinatához, hogy a gazdasági törvényt módosítsa abban az értelemben, hogy az egyházközségek közvetlen hitéleti célra szolgáló ingatlanjaira elidegenítési és terhelési tilalmat kelljen bejegyeztetni az egyházmegye nevére, megadott határidőre.

3. A Dunamelléki Református Egyházkerületi Tanács azzal a javaslattal fordul a Magyarországi Református Egyház Zsinatához, hogy a gazdasági törvényt módosítsa abban az értelemben, hogy ha az egyházközség ingatlant kíván vásárolni, s a tárgyévi költségvetésében beállított működési költségek 25 %-át meghaladja a beszerzési érték, az ügylethez az egyházmegye előzetes engedélye legyen szükséges.

Egyházkerületi Közgyűlés

2009. november 12.

Püspöki Jelentés

A szokások szerint közgyűlésünk első napján este ifjú lelkesztársainkat szenteljük és küldjük ki nehéz, de Isten megsegítő kegyelmével mindig áldott szolgálatra. Ifjú szolgatársaink különös évben indulnak el az élethivatásban. Hiszem azonban, hogy ha figyelő szemekkel, érzékeny lélekkel készülődtek erre, észrevehetik, hogy a jelentésemben elhangzottak is kapcsolódnak mindahhoz, amivel majd délután buzdítani fogjuk őket. Legelől áll az a tény, hogy az idei esztendő minden várakozást felülmúló módon hozta közelünkbe reformátorunkat, Kálvin Jánost. Az emlékévkora tavasszal megkezdődött, és korábbi jelentésemben már szoltam is néhány szót a debreceni kiállításról, a Kálvin-év kezdetéről. Mostani közgyűlésünkre készülve próbáltam lajstromba venni az azóta eltelt bő fél év eseményeit, konferenciáit, rendezvényeit. De végül is lehetetlen feladat most mindent összefogva bemutatni, hiszen nemcsak Magyarországon, de a Kárpát-medence valamennyi református egyháztestében bőséggel voltak és lesznek is még alkalmak. Inkább azt emelem ki, hogy a Kálvinnal való újbóli ismerkedés nagyszerű lehetőség. Hiszen ha az ünneplés mögé nézünk, egyértelműen kitűnik, hogy amivel igazán érdemes szembesülni, az Kálvin teológiai munkássága és mindmáig érvényes üzenete – sőt, ezzel szembesülni is kell! Kálvin azonban nem könnyű alak, kristálytiszt logikája, elkötelezett és mindenre kiterjedő teocentrikus szemléletmódja, illetve az egész emberi élet hátlás felajánlása Isten tiszteletére a mai embert számos kérdéssel, mégpedig a legfontosabb kérdésekkel szembesíti. A Bibliaolvasó Kalauz ószövetségi igéi ezen a héten a régi Izrael sorsfordító változását hozzánk elénk, amikor több évtize-

des anarchia után Isten népe királyt akar, mert – úgymond – olyanok akarnak lenni, mint a többi nép. Hiába a prófétai intelem, hiába a példálózás a bírák korának szomorú eseményeivel, a nép csak olyan akar lenni, mint a többi nép. Tragikus lépés ez, hiszen a zűrzavarnak éppen az az oka, hogy már eddig is mindegyre olyanok voltak, mint a többi nép. Az csak Isten különös kegyelme, hogy a régi Izraelben a királyság intézménye nemcsak maradt a jó vagy rossz népakarat hordozója, hanem üdvtörténeti jelentőségben messiási jelleget kapott. Isten még a rossz döntéseinkből, a rossz intézményeinkből is tud jót kihozni, s tud bennünket úgy vezetni, hogy a legnagyobb kilátástalanságba süllyedve is utat nyit ott, ahol emberileg szólva már nincs kiút. Nos, éppen Kálvin volt az, aki a reformátorok közül a legszilárdabb következetességgel képviselte, hogy Isten népe mindig végzetes útra lép, ha az a programja, hogy olyannak kell lenni, mint a többiek. Persze az is végzetes, ha megfordítjuk ezt a programot, és azt szajkózzuk, hogy sosem akarunk olyanok lenni, mint a többiek. Kálvin multhatatlan érdeme abban az igyekezetében mutatkozik meg, hogy nekünk olyannak kell lennünk, amilyenek Isten akar látni bennünket. Kálvin teológiájában mindig az akaratok nagy drámája bontakozik!

Azt is láthattuk most, a Kálvin-évben, hogy a XVI. századi reformáció kora egyetemesen nehéz idő volt. Nemcsak itt, Magyarországon, a mohácsi katasztrófa után, hanem nehéz volt az Genfben is, a gazdasági és morális csődbe jutott városban, amikor még egy szobatudósnak is a szervezés, a küzdelmek, a viták előterébe kellett lépnie. S mi hisszük, hogy Genfet nem Kálvin zsenije vezette ki a csődből, hanem az, hogy Kálvin a maga zsenijét is az isteni akarat szolgálatába

állította. S így látom ma egyházunk életét is. Sokat panaszokunk, különösen az egyházi szolgálattevők kapcsán. A lelkészekről, presbiterokról, gyülekezeti munkásokról, tanítókról, tanárokról, professzorokról, kántorokról, egyháziakról, harangozókról vagyunk folyamatosan lekicsinylő véleménnyel, pedig egyházunk nagyszerű emberekkel van tele, nagyszerű tehetségekkel, sok-sok csodálatos dologra képes figurával, kockáztassuk meg: zsenivel. De nyilván látjuk a probléma gyökerét is, ti. hogy a legnagyobb emberi képességek sem érnek sokat, nem vezetnek messzire, ha nem az isteni akarat szolgálatában állnak. Ha ugyanis nem abban állnak, máris elkerülhetlenné válik a méricskélés, azonnal előtérbe kerül a minket, magyarokat amúgy is jellemző szkepszis. Ahelyett, hogy hálás szívvel ismernénk fel, mennyi mindenre képes az, aki az isteni munka eszközének ajánlja magát. És csodálhatjuk ugyanakkor Kálvint, elsősorban a levelező Kálvint, aki éles szemmel és tiszta szívvel ismerte fel mindig ezt a különbséget. Oly erősen tudott érvelni az evangélium szolgálói mellett, még ha azok kisebb képességekkel bírtak is, és oly erősen tudott érvelni minden magakellettő okosság ellen, hogy a II. Helvét Hitvallás egyházi szolgákról szóló része már szinte regulaként mondja, hogy Isten még a szerényebb, bár semmiképpen nem tudatlan szolgákat is jobban tudja használni, mint azokat, akik tudományukkal és képességeikkel mindegyre csak a maguk verse hősei tudnak lenni.

Azt is láthattuk a Kálvin-év kapcsán, hogy a XVI. századi reformáció maradandó hatást gyakorolt a magyarságra is. Lehetetlen számba venni a szervező erőnek, a kegyes küldetés betöltésének, a hűséges evangéliumi szolgálatnak, az Isten rendje szerinti vallásgyakorlásnak mindmáig áldott gyümölcsöket hozó példáit. De ha valamit megtanulhattunk a jubileumban, az egyértelműen a Heidelbergi Káté meghatározása volt a szentek közösségéről, nevezetesen hogy akik évszázadokkal előttünk jártak mint Isten népének tagjai, azok immár a mi hagyományunk, a mi örökségünk, mégpedig oly módon, hogy nem mi sajátítjuk el, vesszük birtokba ezt az örökséget – mondjuk mint valami áldott emléket –, hanem úgy, hogy elfogadjuk Isten meghívását arra, hogy mi is az ő közösségükhöz tartozunk. Mindez, amire emlékezhettünk ebben az évben, ebben a dinamikában bomlik ki; csak azért a mienk a régiek öröksége, mert mi magunk Istenéi vagyunk. Jól látható ez a Budapesti Történeti Múzeumban látható kiállításán, mely első renden és kiválóan mutatja be egyházkerületünk történetét. Ajánlom mindenki szíves figyelmébe – különösen az újrakezdőknek.

Ezen előre bocsátott megjegyzések fényében szeretnék a főtisztelítőt közgyűlés elé terjeszteni néhány rövid beszámolót a legutóbbi közgyűlésünk óta eltelt időszakról. Először hadd szóljak arról, hogy a szokásoktól eltérően miért nem két egymást követő napon tartjuk közgyűlésünket. A döntést kényszer szülte, de remélem, hogy jó jön ki belőle. A kényszerű döntés oka az volt, hogy nem érkeztek meg időre az egyházmegyéek bizottsági jelentései, így a kerületi szakbizottságok csak kapkodva, alaposabb áttekintést mellőzve hozhattak volna jelentést közgyűlésünk elé. A jó, amit mégis várhatunk ettől a kényszerű lépéstől, hogy ezek a fejlemények nagymértékben előre viszik a régóta vajdó ügyet, a vizitációk kérdését. Erről a korábbi ciklusban is szoltam már néhány alkalommal, s az akkori esperes-gondnoki értekezlet több ülésen is foglalkozott a kérdéssel, sőt a bizottságok

is jelentősen hozzájárultak az akkori vizitációs rend átalakításához. Mostanra azonban bebizonyosodott, hogy nem feltétlenül jó irányba indultunk, mert ugyan módosítottuk a kanonika vizitációs kérdőívet, ami gyakorlatilag a bővítését jelentette, de nem szabályoztuk magát a vizitációt úgy, hogy az egyházmegyéek felelősei valóban a gyülekezetek életébe tekinthessenek be. Bár, megjegyzem, még az adminisztratív fegyelmén sem segített a korábbi módosítás, hiszen nemrégiben derült ki az egyik gyülekezetünkről, hogy 20 esztendeje még presbiteri jegyzőkönyvet sem vettek fel soha semmiről. Ha persze szárnyalna ott az élet, és vasárnaponként hat istentiszteletet kellene tartani, és minden virágozna, talán mondhatnánk, a nagy rohanásban nem volt rá idejük. De ennek sajnos éppen az ellenkezője az igaz. Most tehát jelzem, esperes-gondnoki karunk kész arra, hogy életszerűvé tegyük a vizitálást, és november végén már konzultációt fogunk arról tartani, milyen szempontokat ajánlhatnánk arra, hogy a gyülekezetek igazi élete táruljon fel, sőt, hogy kitessek: beszélhetünk-e egyáltalán életről, s ha igen, felmutathatunk-e mások számára is követendő példát. Mert példák – nagyszerű példák – vannak. A cél elsősorban az, mint mindig is, és újra, hogy a missziót segítsük elő. Segítsük azt a sokszor személytől személyig végzett, igen terhes és nehéz szolgálatot, amely elengedhetetlenül szükséges ahhoz, hogy gyülekezeti életünk megelevenedjen, vagy éppen elevenségét megtartsa, hogy az istentiszteletozó közösség az Istennek szolgáló hívők közössége legyen és maradjon, és legfőképpen, hogy elnyerjük a növekedés drága ajándékát.

Azok az ünnepek, megemlékezések, egybegyülekezések, amelyeken a legutóbbi félévben is részt vehettem, jól mutatják a megelevenedésre való igényt és késziséget. Sok szép alkalom résztvevője lehettem, és szinte mindegyiken az a benyomásom támadt, hogy nagy igény van a méltó és szép együttlétre. Mintha múlna „a vallásos vagyok a magam módján” világa. Mintha az a vallási reneszánsz, amelyről az utóbbi évtizedben oly sokat hallottunk, kezdene a közösségekben megélt vallás irányába fordulni. E tekintetben is eszméltető, amit Kálvintól tanulhatunk. Nem véletlenül nevezi az egyházat iskolának, vagy éppen édesanyának, mert ezekkel a hasonlataival a hívő élet közösségi dimenzióját hangsúlyozza. Olyannyira, hogy azt mint evidenciát mutatja meg nekünk. És most, a XXI. század elején, amikor azt látjuk, hogy a világban mindenütt elevenedik és újul a vallási fogékonyság, érdemes Kálvin tanítványául szegődni. Már csak azért is, mert vannak ennek az újulásnak ellenfelei is. Velük is szembe kell nézni. Ellenfele ennek az újulásnak a nyugati civilizáció szekuláris, ateista vonulata. Okkal, hiszen 200 esztendővel ezelőtt a szekularizmus azzal az ígérettel jelentkezett és hódított, hogy egyszer s mindenkorra megoldja a korabeli embert terhelő vallási viszálykodást. S lám, ma is születnek Európában és Magyarországon törvények, amelyek természetesen nem rontanak rá a vallását önmagában saját ízlése szerint gyakorló emberre, de újra meg újra gettóba kívánják zárni a vallásgyakorló közösségeket. Ilyen például az európai bíróság egyik döntése, hogy az olasz iskolákban le kell venni a keresztet a tantermek faláról, vagy a magyar Parlament indítványa, hogy a következő népszámláláskor ne lehessen statisztikai tájékozódást végezni a felekezeti hovatartozásról. De van ennek másik oldala is, például hogy a Magyar Köztársaság politikai elitje a legsúlyosabb vészjel-

zések dacára sem kívánja módosítani a vallásgyakorlásról szóló törvényt, mely – ha így megy tovább – oda vezet, hogy egy telefonkönyvvel a hóna alatt bárki bármilyen vallási közösséget regisztrálthat a bíróságokon. Azután amikor ezen biznissz-álegyházak ügyletei botrányt kiváltva napvilágra kerülnek, akkor a tisztességeseken is ütnek egyet, mondván, lám, ilyenek mind az egyházak. Pedig a valóság az, hogy nekünk is fel kell készülnünk arra, hogy közösségeinket egyre többen fogják megkeresni vagy megtekinteni, igényekkel és elvárásokkal, s persze ha ezeknek nem felelünk meg, máris mennek tovább. Nem lenne-e jobb, kérdezem, elébe menni mindennek, és a szép református közösségi elveket újra feleleveníteni, gyülekezeteinket egymástól is tanulva megújítani közösségi életükben, s minderre sok-sok időt és erőt fordítani?

Ilyen lehetőséget kínált – legalábbis jelzésszerűen – a nyári nagy ifjúsági találkozó, a Csillagpont, amely ezúttal a mi kerületünkben, Tolnában ment végbe. Ezúton is szeretnék köszönetet mondani mindazoknak, akik a szervezés nem kis munkájában részt vettek, túlnyomó többségben önkéntesként. A több ezer fiatal szinte egy teljes hetet tölthetett együtt fiatalos körülmények és viszonyok között, rendkívül színes programok közepette. Az együttlét megmutatta, hogy két vagy három évenként szükség lehet ilyen nagyméretű találkozásra, ám a kisebb léptékű, esetleg egy-egy körzet vagy megye ifjúságának találkozója ennél lényegesen fontosabb, mégpedig évente vagy akár többször is. A következőkben kerületünk az ilyeneket mindenképpen támogatni fogja. Régi tapasztalat, hogy egy-egy gyülekezetünkben a fiatalság akár egy egész évet is el tud tölteni azokból az erőkből, amelyeket egy-egy nyári konferencián szerez. A Csillagpont témáit és tartalmát érték bírálatok is. Azt hiszem, ezekre idővel szükség lesz visszatérni, hiszen némelyike jogos volt, különösen azok, amelyek a református identitás erősítését hiányolták. Persze mindent a maga idejében és a maga helyén. Lelkipásztorainkat most arra buzdítom, hogy a Csillagponton részt vevő fiataljaikat, különösen a kritikásokat, jó szóval és testvéri szeretettel vezessék református identitásunk felé.

Főtiszteletű egyházkerületi közgyűlés!

Ugyanilyen közösség-erősítő esemény volt május végén Debrecenben az ún. Alkotmányozó Zsinat. Mivel erről korábbi jelentésemben, még a Zsinat előtt részletesen szóltam, most nem kívánom bővebben taglalni az ott történeteket, csak annyit jegyzek meg, hogy ez az alkotmányozás inkább kezdet volt, mint záró pont. A közös alkotmány, amelyet az egyháztestek ünnepélyesen ratifikáltak, kötelezvénynek tekinthető, amely a testvériességre, az érdekképviselőre és a közös misszióra hív. Ezért volt máris magától értetődő, hogy augusztus végén együtt tiltakoztunk a szlovák nyelvtörvény ellen. Ez legmélyebb meggyőződés szerint csak a felszínen mutatkozik elfogadhatatlan intézkedésnek egy olyan állam részéről, amely – történelme nem lévén – teljes erővel igyekszik identitását biztosítani. Sokkal inkább látom ebben lehetséges majdani korlátozását pl. a szabad vallásgyakorlásnak, az evangélium anyanyelven való hirdetésének, az anyanyelvi közoktatás korlátozásának, mint ahogyan ez utóbbi nem is Szlovákiában, hanem éppen Ukrajnában kezd kibontakozni. Mondhatom hát, hogy szinte végórán jeleztük önmagunknak és a világnak is, hogy összetartozunk, és ezt az egybetar-

tozásunkat közös hitünk alapozza meg. Egyszóval tehát jó reménnyel vagyok, hogy amit Debrecenben rögzítettünk, az dinamizálni, erősíteni és építeni fogja közösségünket.

Szeretnék néhány szót szólni lelkészképzésünkről is – újra. Néhány évvel ezelőtt, amikor elhatároztuk, hogy a lelkipásztorok továbbképzést új alapokra helyezük, ezt abban a reményben tettük, hogy zsinatunkon megszületik a lelkipásztorokról szóló törvény. Legalább az, ha már az egyházi szolgálóról szóló törvény, amelynek része lenne a lelkészekről szóló, eddig még a vázlatában sem került a zsinati atyák kezébe. A reményt egyfajta sürgősség is táplálta. Az elmúlt évtizedek tapasztalata megmutatta, hogy semmiféle formában nem tartható fenn a lelkipásztorok továbbképzése, ha az nem épül bele lelkipásztoraink minőségbiztosításába, és csak egyházkormányzati kényszer hatására folyik, de egyébként ahogy esik, úgy puffan alapon. Most egyrészt jelentem, hogy a lelkészekről szóló törvény még várat magára, viszont igen hamar végére érünk annak a továbbképzési körnek, amit pár éve lelkesen megkezdtünk. Egyre kevesebben és fogyó lelkesedéssel jönnek a szervezett továbbképzésre, bizonyítva, hogy ha nem kapcsoljuk össze a dolgokat, bizony kiüresedik ez a jó kezdeményezés is. Remélem, hogy előre tudunk kitorni ebből a helyzetből, és a zsinat komolyan veszi a javaslatunkat, hogy immár nem egy-egy kerület saját ügye a továbbképzés, hanem országos, sőt Kárpát-medencei érdekről van szó.

Ide tartozik a lelkipásztori vizsgák új rendjével kapcsolatos tapasztalatok értékelése is. Mint az köztudott, nem vártunk arra, hogy megszülessen az erről szóló zsinati döntés, hanem az előkészítő anyagok ismeretében idén már az új típusú vizsgáztatást alkalmaztuk. Ennek jó és rossz tapasztalatai vegyesen voltak. Előbb hadd szóljak egy érdekes élményről. Különös volt, hogy az egyik rész-bizottság azt a jelöltet táncoltatta, akiről napnál világosabban sugárzott, hogy komoly elhivatása van a lelkipásztori szolgálatra. Így is viselkedett, így is nyilatkozott. Viszont ez a rész-bizottság azt a jelöltet mindenképpen alkalmasnak akarta nyilvánítani, aki a bizottságok előtt kerek-perec közölte, hogy nem is akar lelkész lenni. Ez bizony érdekes volt. Ám sok jó tapasztalat is született. Igen, a vizsgarend és módszer alapos átgondolásra szorul. Ám az bizonyos, hogy a bizottságok valóságos képet kaphattak arról, kiket minősítenek lelkipásztori szolgálatra alkalmasnak. Jövőre – egyezség szerint – a Dunántúli Egyházkerülettel közösen végezzük majd a vizsgáztatást, s reményeink szerint előbb-utóbb egy időben, egy helyen, egy tematika alapján fognak vizsgára állni az összes jelöltek egész egyházunkban. Adja Isten, hogy így legyen!

Jelentem, hogy kerületünk korábbi határozománya értelmében lelkész-fogadó bizottságot állítottunk fel a más kerületből meghívott vagy pályázó lelkipásztorok megvizsgálására. Jók a tapasztalatok, mert a más kerületből érkezők a kerület és az illetékes egyházmegye előtt is bemutatkozhatnak, hitükről és idejövételük értelméről is számot adhatnak. Mindez azonban a jelek szerint csak szépségtapasz, mert többnyire eleve eldöntött esetekkel találkozunk. Jelzések érkeznek arról, hogy a lelkipásztori állások betöltésénél gyülekezeteink illetve a presbitériumok nem mindig állnak a helyzet magaslatán. A szabadságból, ti. hogy a lelkész meghívása az ő döntésük, olykor nemtörődőség fakad, máskor meg éppen egy-egy erőszakos lobb, de még inkább egy-egy

erőszakos személy sürgése-forgása lesz a meghatározó. Így aztán sokszor mire észhez kap a gyülekezet, már tele vannak törésekkel, veszekedésekkel, gyógyíthatatlan vagdalkozással, s bizony alig lehet valamit tenni. Kérem, hogy keressük meg a módját annak, hogy a gyülekezetek szabadságát a legteljesebben tiszteletben tartva, az egyházmegye illetve a kerület legalább ajánlást tehessen személyre vagy személyekre, vagy legalább megfontolásokat javasolhasson az adott gyülekezetnek a jellegéhez, szolgálati igényeihez alkalmas személy megkeresésére.

Röviden szeretnék szólni arról a kezdeményezésünkről is, hogy jelenleg használatos énekeskönyvünket bővítsük ki olyan énekekkel, amelyeket már régóta ismernek és szeretnek gyülekezeteink. Terv szerint három pótfüzetet jelentünk meg, amelyek a nagy ünnepkörökhöz igazodnak, és ezeket istentiszteleti használatra ajánljuk. Azután, a tapasztalatok összegyűjtése után, az alaposabban megválogatott anyaggal javaslatot teszünk zsinatunknak a mostani énekeskönyv bővítésére. A döntésnek több oka, vagy inkább célja van. Egyházenészeink egybehangzó véleménye szerint az 1948-as énekeskönyv a református egyházunk történetének mindeddig legjobban sikerült összeállítása. Kitűnő egyházenészek és teológusok vettek részt egykor a munkában. Bevezetését nagymértékben segítette az ébredés és az ébredéssel együtt járó élő igény új énekek tanulására is. Ha ugyan ma nem mondhatjuk is, hogy egész egyházunkat ébredés hatná át, az bizonyos, hogy 60 esztendő múltán számos olyan ének született, amelyeknek liturgiai használatban lenne a helye. Egyrészt tehát ezt szeretnénk elősegíteni. Másrészt az énekeskönyv kiegészítése megoldaná a reménytelen vitát is, hogy ugyanis az újak kedvéért mely énekeket hagyjuk ki a mostaniból. Álláspontom szerint egyet sem szabad kihagyni, hanem meg kell toldani a mostanit, és a bővített részből is lehetne választani énekeket. Ezzel kívánom cáfolni a közkeletű vélekedést, hogy a kiegészítő füzet énekei régi énekeket váltanának fel. Kérem közgyűlésünk minden tagjának támogatását ehhez. Nem is elsősorban azt, hogy most egy határozatot fogadjunk el, hanem azt, hogy mint lelkipásztorok, presbiterek és gyülekezeti tagok fogadják szívesen, tanulják és énekeljék ezeket az énekeket, s majd a tapasztalatokat is osszák meg velünk. Igen remélem, hogy az új énekeskönyv eme régóta forgó kérdése közelebb kerülhet a megoldáshoz.

Főtiszteletű egyházkerületi közgyűlés!

Néhány szót szólnom kell az anyagiakról is. Nem szívesen teszem, mert a nincsről aligha lehet valamit szólni. A mögöttünk levő hónapok ugyanazt mutatják az egyház-finanszírozás dolgában, mint a korábbi évek, csak most a gazdasági válság kellős közepén erőteljesebben érzékeljük a kormányzati packázást, a nyilatkozatok és ellennyilatkozatok, tárgyalásnak nevezett protokoll egybegyűlések semmit sem hozó valóságát. Bizony úgy van, ahogyan nyáron már hallottuk, az egyház-finanszírozási pénzek csökkenni fognak, mégpedig jelentősen. Mindaddig természetesen, amíg az Országgyűlés nem dönt véglegesen a jövő évi költségvetésről, néhány ügy nyitva van, ám világosan látható, hogy a jövő esztendei pénzünk a tavalyi kevesebbnél is kevesebb lesz. Esperes-gondnoki értekezletünk és a gazdasági bizottság többször tárgyalt már erről, és remélem, hogy a decemberi közgyűlésre ide tudunk hozni néhány általános irányelvet.

Tárgyalnunk kell pl. a beruházások ügyéről. Mire és mennyi pénz jut. Tárgyalnunk kell a gyülekezetek munkáját közvetlenül támogató missziói alapról, motorizációs alapról és egyéb működési kiadásokról, egyszóval mindenről, ami pénzbe kerül. Kérem közgyűlésünk minden alkotó tagját, legyen türelmes ezekben a vitákban, mert nem kis tétje van annak, hogy a következő évben hogyan megyünk végig, és hogy a szűkösség dacára is megtaláljuk-e a megfelelő formákat. S azt is kérem, ne hozzanak senkit zavarba azzal, hogy kész finanszírozási tényekkel ostromolják a kerületet, noha azokról előzőleg nem tájékoztattak, de most azt sugallják, hogy minden a kerületi támogatástól fog függeni. Ezt nem tisztességes, de nem is hatásos, merthogy a költségvetést – legalábbis minálunk, Dunamelléken – a kerületi tanács határozza meg – a jövőben is. Egyre több helyről érkezik jelzés, miszerint különböző típusú pályázatokon az egyházközségek pénzeket nyertek. Tegnap a zsinati elnökségi tanácson tárgyaltuk, s hamarosan körlevél érkezik a gyülekezetekhez arról, hogy az értesítés, miszerint a pályázó egyházközség támogatást nyert, nem azonos a szerződéssel. Ezért mindaddig, amíg a szerződést aláírásra meg nem kapja az egyházközség, ne adjon megbízást semmilyen munkára, a megkapott szerződést pedig aláírás előtt mutassák be egyházkerületünk pályázati referensének, mert feltehetően igen huncut dolgokat fog tartalmazni a szöveg.

Végül a Kálvin-évhez kapcsolódva egy közeli élményről hadd számoljak be. Az elmúlt héten Pécsen a Pécsi Egyetem szervezésében nagyszabású nemzetközi konferencia volt Kálvin, Magyarország, Európa címmel. Ezen a konferencia résztvevői javaslatot fogalmaztak meg a 2017-es évre, a reformáció kezdetének ötszázadik évfordulójára. E javaslat szerint a méltó ünnepeléshez már most meg kell kezdeni a felkészülést. Javasolom, támogassuk meg ezt a Zsinathoz küldendő javaslatot, s a magunk körében tegyünk is majd lépéseket.

Ezen a konferencián a pécsi egyetem egyik tanára igen érdekes szempontból mutatta be a jelenlegi település-fejlesztési politikát. Az ún. hátrányos helyzetű kistérségek világát egybevetette a népszámlálási adatokkal, s ebben az a meglepő – nem is olyan meglepő? – eredmény mutatkozott, hogy Magyarországon az ún. református szálláshelyek nagy része hátrányos kistérség. Egészen pontosan a hátrányos kistérségek mindegyike református többségű. Ebből azonban nem arra kell következtetnünk, hogy még ezen a téren is elnyomnak bennünket, hanem inkább arra, amire Pap Norbert docens, az előadó, felhívta a figyelmet. A kistérségek nehéz sorsa ugyanis jórészt abban mutatkozik, hogy jelenlegi állapotukban még a területfejlesztési forrásokat sem tudják értelmes, jó célú módon felhasználni. Nincs rá fogadó kapacitásuk. De az előadó arra is rámutatott, hogy ennek az egyik fő oka az, hogy a jelenlegi politika a fejlesztések ügyét mechanikus mutatók szerint vagy éppen presztízs-beruházások mentén végzi. Ő azonban arra hívta fel a figyelmet, hogy látása szerint a református közösségek mint spirituális közösségek alkothatnak olyan kvalitásos szellemi és morális közeget, amelyben megnyílhat az út e térségek felzárkóztatására és megsegítésére. Szinte kimondatlanul is éreztem, hogy arról a kálvinista pluszról beszél, amit a budapesti teológia egykori tanára, Sebestyén Jenő hangoztatott megannyiszor. Előadásában használt egy drámai kifejezést is.

Így mondta – s nyilván mondhatta, mert a téma elsőrendű szakértője –, hogy ezek a térségek roncs világok. Roncs világok egy roncs országban. Erről egy nagyszerű film, vagy inkább mese jutott eszembe, az orosz keresztyén filmrendező, Andrej Tarkovszkij filmje: a Stalker. A film meséje egyszerű. Három férfi bolyong egy roncs-világban, amely el van zárva a világ elől, s az a céljuk, hogy eljussanak egy titokzatos szobába – talán szentélybe? – amely rom épület (talán összedőlő templom?) közepén van, mert ha oda eljutottak, s ott kívánságukat hangosan elmondották, az valóra válik. A történet, ahogyan az egy keleti ortodox keresztyénhez illik, persze misztikus. Ám útközben feltárul a keresők lelke, föltárul, hogy mit akarnak ők valójában. Azután ebbe a titokzatos szobába megérkezvén nem tudják kimondani a kívánságukat. A film narrátora e bolyongásuk közben Lukács evangéliumából az emmausi tanítványok történetét idézi. Azt a részét, amit így fogalmaz meg az evangélista: de szemeik visszatartóztatnak. Igen, úgy tűnik, ma országunk tele van ilyen keresőkkel, akik ebben a roncs országban bolyonganak, s keresik azt a helyet (szentélyt?), ahol kimondhatják kívánságukat, hogy az úgy legyen. De szemeik visszatartóztatnak.

Talán az evangélium, talán a feltámadott Jézus magyarázata arról, hogy ezeknek így kellett lenniük, mégiscsak megdobogtatja már a szívünket, hogy felismerjük: vissza kell mennünk a mieink közé, mert ahol a mieink vannak, éppen az a valódi roncs világ. A falunk, a városunk, a rokonságunk, a családjunk, az egyházunk, a gyülekezetünk, a gazdasági életünk, a politikánk, a kultúránk, egész jelen korunk. S ez az a világ, ahol el kell hangoznia: láttuk Őt! Úgy van, ahogy a húsvéti asszonyok mondták: Krisztus él, feltámadott!

Főtiszteletű egyházkerületi közgyűlés!

Nem adatott meg könnyű korban élnünk. Ám éppen az újra olvasott Kálvin tanít meg arra a józanságra, hogy értel-

metlen és szükségtelen kívánság-szobák után kutakodjunk, merthogy a minket szerető Isten itt, ebben a roncs-világban végezte el üdvözítésünket. Legyen hát velünk Isten megsegítő kegyelme adventünkben is, amely nem a mi megérkezésünk, hanem az Üdvözítő elérése, amely nem a mi kívánságaink beteljesülésére, hanem az isteni ígéretek beteljesítésére mutat, s amely nem valami titokzatos mese-szobába, hanem a betlehemi jászolbölcsőhöz invitál. Nézzünk Krisztusra, a hitnek megkezdőjére, és bevezetőjére, Aki megvetve az előtte levő gyalázatot, dicsőséget nyert alázata, engedelmissége, áldozata által. Az Övé minden hatalom mennyben és földön!

A feltámadott és eljövendő Krisztus reménységet adó erejében köszöntjük e helyről is nyugállományba vonult lelkipásztorainkat: dr. Sípos Ete Álmot, aki Budapest-Nagyvárad térről, Becsei Zoltánt, aki Dunaszentbenedekről, Lemle Zoltánt, aki Bonyhádról, dr. Herceg Pált, aki Hittudományi Karunkról, Ordasi Jánost, aki Perőcsényről, és Kiss Tamásné Mikolai Ágnest, aki Szigetmonostorról vonult nyugdíjba. Isten adjon szolgatársainknak jó pihenést és hosszú áldott éveket.

Emlékezünk a boldog feltámadás reménye alatt legutóbbi közgyűlésünk óta elhunyt lelkésztestvéreinkről: Jeney Huba (utolsó szolgálati helye Külső-Kelenföld), dr. Molnár Mihály (Debrecen), Bajusz Gyula (Tiszaroff), Horváth György püspöki főtanácsos, dr. Hős Gézáne (Fasor), Mezey Tibor (Fasor), Sebestyén Albert (Lovasberény) és dr. Kovács Bálint (Józsefváros). Nagyszerű embereket veszítettünk velünk, nyugdíjas korukban is szolgáló, szinte mindhalálig tevékeny lelkipásztorokat. Nehéz korban szolgáltak, s életük végéig hűségre, tisztességre tanították az utánuk jövő nemzedékeket. Mélyen együtt érzünk fájdalmat hordozó családjaikkal, emléküket megőrizzük.

Közgyűlési határozatok

6. SEGÉDLELKÉSZEK ESKÜTÉTELE ÉS OKLEVELEK ÁTADÁSA

Előterjesztő: Peterdi Dániel egyházkerületi főjegyző

1. A Dunamelléki Református Egyházkerületi Közgyűlés megállapítja, hogy **Bob Ilona Enet, Bozáné Géresi Anikó, Esztergály Előd Gábor, Király Levente Zoltán, Kovács Enikő, Kovács Zsolt Levente, Sándor Levente, Szepesy László, Szetey Szabolcs, Szőke Etelka** a segédlelkészi esküt letette, az I. lelkészképzés vizsgáról kiállított oklevelet átvette.

2. A Dunamelléki Református Egyházkerületi Közgyűlés megállapítja, hogy **Alexandrova Marianna, Czeilinger Antal, Dömötör Norbert, Kiss Sámson Endre, Nátulyné Szabolcsik Eszter, Neuwirth Tibor, Négyesi Adrienn, Pető Balázs** a segédlelkészi esküt letette, a lelkészi oklevelet átvette.

7. LELKÉSZI OKLEVELEK ÁTADÁSA

A Dunamelléki Református Egyházkerületi Közgyűlés megállapítja, hogy **Becker Norbert Gyula, Csere Mátyás, dr. Egeresiné Szűrszabó Anikó, Fekete Zoltán, Ferenczy József, dr. Szabóné Horváth Ágnes, Takaró Tamás** a lelkészi oklevelet átvette.

9. PÜSPÖKI JELENTÉSHEZ FŰZŐDŐ HATÁROZATOK

Előterjesztő: Peterdi Dániel főjegyző

1. A közgyűlés megköszöni dr. Szabó István püspök úr jelentését, azt teljes egészében jegyzőkönyvéhez csatolja és a Dunamelléki Közleményekben megjelenteti.

2. A közgyűlés bátorítja a gyülekezeteket, hogy a Budapesti Történeti Múzeumban megnyílt „Református kulturális örökség a Duna mentén” c. kiállítást, amely egyházkerüle-

tünk történetét mutatja be, minél többen, csoportosan tekintsék meg.

3. A közgyűlés felkéri az esperes-gondoki értekezletet, alkossa meg a vizitációk új rendjéről a szabályzást.

4. A közgyűlés felhívja a gyülekezetek figyelmét a gyülekezetek közötti közösségi találkozások fontosságára és szervezésére.

5. A közgyűlés megköszöni az idei Csillagponton munkálkodók szolgálatát, különösképpen a Tolnai Egyházmegye vendégszeretetét.

6. A közgyűlés üdvözli a 2009. május 22-én Debrecenben tartott Alkotmányozó Zsinat munkáját és biztatja a gyülekezeteket, hogy tovább erősítsék a más kerületekben levő gyülekezetek közötti összetartozást, találkozásokat.

7. A közgyűlés felkéri az esperes-gondoki értekezletet, hogy alkossa meg a lelkészajánló bizottságot, egyben kéri a gyülekezeteket, presbitériumokat, hogy a lelkipásztor-választás folyamatában végig vegyen részt a bizottság munkájában.

8. A közgyűlés köszönettel veszi az egyházzenei bizottság munkáját, amely kiegészítő füzetet készít elő az énekeskönyvünk mellé, és kéri a gyülekezeteinket, lelkészeinket, hogy használják istentiszteleteken, énektanulásnál a hitélet megújítása érdekében.

9. A közgyűlés arra kéri a gazdasági bizottságot, hogy a jövő évi gazdálkodás tervezésénél – a várható gazdasági helyzetre való tekintettel – még nagyobb odafigyeléssel és takarékosággal tervezze meg a költségvetésünket.

10. A közgyűlés a püspök úr jelentésében felemlített „romosodásra” való tekintettel felkéri a gyülekezeteket, lelkipásztorokat, presbitereket a belmissziói feladatok még komolyabb végzésére.

11. A közgyűlés felhívja a pályázni akaró vagy már pályázó gyülekezetek figyelmét, hogy a pályázati kiértékelés után ne kössenek szerződést a kivitelezőkkel mindaddig, amíg a szerződési tervezeteket és a pályázati anyagokat véleményezés céljára Pintér Gyula pályázati referensnek meg nem küldik a beruházások és finanszírozások átláthatósága érdekében.

10. LELKÉSZSZENTELÉSRE BOCSÁTÁSUKAT KÉRŐKRŐL JELENTÉS

Előterjesztő: Peterdi Dániel

Az egyházkerületi közgyűlés a tizenegy lelkész kérelmét elfogadja. A lelkésszentelés időpontját a mai napon, november 12-én, 18.00 órára tűzi ki, a budapest-nagyvárad téri templomban.

11. ELŐTERJESZTÉS PEDAGÓGUSOK KITÜNTETÉSÉRE

Előterjesztő: Hörcsök Imre

A Dunamelléki Református Egyházkerületi Közgyűlés az előterjesztést elfogadja.

12. LELKÉSZI KÉPESÍTÉS HATÁLYBAN TARTÁSA

Előterjesztő: Peterdi Dániel

1. Az egyházkerületi közgyűlés **Lénárd Zsuzsanna, Lőrinczi Hunor, Nemes Csaba, Benkőné Dankó Lilla, Kun Ágnes Anna, Lizik Zoltánné, Turbucz Erzsébet, Bogyó Judit, Kozma Ferenc** és **dr. Tóth László** lelkipásztorok lelkészi képzését – a felterjesztő egyházmegyék javaslata alapján – 2014. december 31-ig hatályban tartja.

2. **Tóthné Bede Krisztina** lelkipásztor hatályban tartási kérelmét késve adta be, ezért az egyházkerületi közgyűlés felkéri az illetékes Tolnai Református Egyházmegyét, hogy a kérelemmel egyházmegyei közgyűlésen foglalkozzon, azután terjessze fel ügyét a legközelebbi egyházkerületi közgyűléshez.

3. A Dunamelléki Református Egyházkerület Közgyűlése **Orbán János** lelkészi képzését nem tartja hatályban.

13. LELKÉSZEK MÁS KERESŐ FOGLALKOZÁSÁNAK ENGEDÉLYEZÉSE

Előterjesztő: Peterdi Dániel

A Dunamelléki Református Egyházkerületi Közgyűlés **Koczó Pál** Budapest-Klauzál téri beosztott lelkész valamint **Kardos Péter** pákozdi lelkipásztor más kereső foglalkozására engedélyt ad.

14. LELKÉSZKÉPESÍTŐ VIZSGA HALASZTÁSA

Előterjesztő: Peterdi Dániel

Az egyházkerületi közgyűlés **Pál Tamás** és **Szöke Etelka** segédlelkész számára engedélyezi, hogy a soron következő lelkészképzés vizsgára jelentkezzen.

15. EGYHÁZKÖZSÉGEK ÁTMINŐSÍTÉSE, SZÓRVÁNYOK BEOSZTÁSA

Előterjesztő: Peterdi Dániel

1. A Dunamelléki Református Egyházkerületi Közgyűlés tudomásul veszi a **Budapest-Külső-Üllői úti Református Egyházközség** anyaegyházközségből missziói egyházközséggé történő átminősítését, a **Budapest-Rákoskeresztúri**

Missziói Egyházközség anyaegyházközséggé történő átminősítését, a **Visegrádi Református Leányegyházközség** megalakítását, valamint a pilisszentkereszti szórvány besorolását a Pomáz-Csobánkai Társegyházközséghez.

2. A Dunamelléki Református Egyházkerületi Közgyűlés köszönetet mond **Szombathy Gyula** nyugalmazott lelkipástornak a Budapest-Rákoskeresztúri Egyházközség megalapítása, a templom felépítése érdekében végzett áldozatos szolgálatáért.

16. A BENJÁMIN LAKÓOTTHON ÉS A BENJÁMIN GYERMEKHÁZ ENGEDÉLYE

Előterjesztő: Peterdi Dániel

A Dunamelléki Református Egyházkerületi Közgyűlés a **Benjámín Lakóotthon** és a **Benjámín Gyermekház** működtetésére engedélyt ad. Az intézmények szolgálatára Isten gazdag áldását kéri.

17. A SZÁSZ KÁROLY ALAPFOKÚ MŰVÉSZETOKTATÁSI INTÉZMÉNY MEGSZÜNTETÉSE

Előterjesztő: Peterdi Dániel

A Dunamelléki Református Egyházkerületi Közgyűlés a Szász Károly Alapfokú Művészetoktatási Intézmény jogutód nélküli megszüntetését tudomásul veszi.

18. AZ ÉSZAKPESTI EGYHÁZMEGYE SZABÁLYRENDELETE A BIZOTTSÁGOKRÓL

Előterjesztő: Peterdi Dániel

A Dunamelléki Református Egyházkerületi Közgyűlés az Északpesti Református Egyházmegyének az egyházmegyei bizottságokról alkotott szabályrendeletét jóváhagyja.

19. ZSINATI PÓTKÉPVISELŐK VÁLASZTÁSA

Előterjesztő: Peterdi Dániel

A Dunamelléki Református Egyházkerületi Közgyűlés **dr. Nagy Zsolt** zsinati világi pótképviselő és **Jakab Erika** zsinati lelkési pótképviselő megválasztását megerősíti.

Közgyűlés 2. nap

2009. december 2

30. JELENTÉS A 2009. NOVEMBER 12-i LELKÉSZSZENTELÉSRŐL

Előterjesztő: Varga Nándor egyházkerületi jegyző

1. A Dunamelléki Református Egyházkerületi Közgyűlés a 2009. november 12-én tartott lelkésszentelésről elhangzott jelentést tudomásul veszi. A felszentelt lelkészek életére, szolgálatára Isten áldását kéri.

2. A Dunamelléki Református Egyházkerületi Közgyűlés köszönetét fejezi ki a Budapest-Nagyvárad téri Egyházközségnek a lelkésszenteléshez nyújtott segítségért.

31. EGYHÁZKERÜLETI BÍRÓK ESKÜTÉTELE

Előterjesztő: Varga Nándor egyházkerületi jegyző

A közgyűlés megállapítja, hogy **Czanik Péter** és **dr. Hardy F. Gábor** egyházkerületi bíró az esküt letette. Élétükre, szolgálatukra Isten áldását kéri.

32. MISSZIÓI JELENTÉS

Előterjesztő: Cseri Kálmán

1. A Dunamelléki Református Egyházkerületi Közgyűlés elfogadja a missziói bizottság jelentését.

2. A Dunamelléki Református Egyházkerületi Közgyűlés hálát ad Istennek a Biblia Éve során tapasztalt sok áldásért.

3. A Dunamelléki Református Egyházkerületi Közgyűlés felhívja a gyülekezetek figyelmét arra, hogy fokozottan figyeljenek oda a házasságok és családok állapotára, erősítve azokat a különböző alkalmakon is. Legyen ez a lelkészto-vábbképzés egyik programja is.

4. A Dunamelléki Református Egyházkerületi Közgyűlés felkéri az egyházmegyei tanulmányi előadókat, vizsgálják meg bibliai és reformátori szempontból azoknak a módszereknek a végrehajtását, amelyeket több gyülekezet már alkalmaz a misszió új lehetőségeiként. (Pl. Keresztkérdések, Alfa Kurzus, Cursillo stb.)

5. A Dunamelléki Református Egyházkerületi Közgyűlés javasolja, hogy a missziói, tanulmányi és katechetikai bizottság képviselői vizsgálják meg a konfirmáció jelenlegi gyakorlatát, tekintettel arra, hogy egyre nagyobb különbségek vannak a gyülekezet-típusok között.

6. A Dunamelléki Református Egyházkerületi Közgyűlés javasolja, hogy készüljön a vizitációra egységes útmutató, és tartsanak az egyházlátogatóknak felkészítő alkalmat.

33. TANULMÁNYI JELENTÉS

Előterjesztő: dr. Szabó István

1. A közgyűlés elfogadja a tanulmányi bizottság jelentését.
2. A közgyűlés kifejezi örömét, hogy zsinatunk legutóbbi ülésén határozat született a közös országos lelkésztovábbképzésről. Egyúttal kéri a zsinatot, hogy a lelkészekről szóló jelenleg hatályos alkotmány-törvénybe is iktassa be a lelkésztovábbképzés rendjét, illetve, hogy az újonnan készülő törvényben teljes alapossággal dolgozza ki azt.
3. A közgyűlés megbízza az esperes-gondnoki értekezletet és az egyházkerület jogi bizottságát, hogy a következő közgyűlésre készítsék el az egyházkerület lelkészekről szóló szabályrendeletének módosítását, s abba foglalják bele a lelkésztovábbképzésről szóló jogszabályokat is.
4. A közgyűlés felkéri a tanulmányi bizottságot, hogy kezdeményezzen megbeszélést a Presbiteri Szövetséggel a presbiterképzés új lehetőségeiről, elsősorban a gyülekezetigazgatás és -vezetés területén.
5. A közgyűlés felkéri a tanulmányi bizottságot, hogy a jövő év elején tartson közös ülést az egyházmegyei tanulmányi előadókkal, s ezen tekintsék át az egyházmegyékben szervezett programokat, a beváltakat ajánlják más egyházmegyéknek is, és fogalmazzanak meg olyan irányelveket, amelyek a tanulmányi munka rendjét és tartalmát megfelelő és jó arányban ötvözik.

6. A közgyűlés kezdeményezi az országos sajtónál (Reformátusok Lapja, illetve internetes portálok) olyan sorozatok megindítását, amelyek egy-egy átfogó nagy teológiai, dogmatikai, egyháztani kérdést közérthetően és hitvallásos szelvényben mutatnak be az olvasóknak.

7. A közgyűlés javasolja, hogy a 2010. év tanulmányi munkájának középpontjában a világmisszió témája álljon, tekintettel arra, hogy 2010-ben ünnepeljük az edinburgh-i konferencia 100. évfordulóját, s ez alkalmat ad arra, hogy ebből a szempontból is szóljunk missziókról.

34. ISKOLAÜGYI JELENTÉS

Előterjesztő: Hörcsök Imre

1. A DREK közgyűlése az iskolaügyi jelentést elfogadja
2. A pedagógusok munkájának elismerésére a közgyűlés az általa létrehozott díjakat az idén az alábbi pedagógusoknak adományozza:
  - 2./a Némethy Lászlóné óvónőnek, a Gyökössy Endre Református Óvoda vezetőjének a Lorántffy Zsuzsanna-díjat adományozza
  - 2./b Telekes Tamásnak, a Kecskeméti Református Általános Iskola tanárának a Benda Kálmán-díjat adományozza

2./c A Kecskeméti Református Gimnázium tantestületének a Soli Deo Gloria-díjat adományozza

3. Istennek ad hálát a közoktatási intézményeinkben folyó magas színvonalú munkáért és nevelésért.
4. A közgyűlés köszönetét fejezi ki a református intézményhálózat pedagógusainak, akik az egyre nehezebb körülmények között is elkötelezetten és fáradhatatlanul végzik munkájukat.
5. Kiemelten köszönetet mond a közgyűlés azoknak a pedagógusoknak, akiknek az elmúlt tanévben OKTV-n az első húsz helyezett közé jutott tanítványa.
6. A közgyűlés támogatja, hogy korábbi határozatának megfelelően – az anyagi lehetőségek figyelembevételével – egyszeri, kiemelt támogatásban részesüljenek a 2009-ben újonnan indult és 2010-ben induló óvodák.
7. A közgyűlés megköszöni a pedagógusok, gyülekezeti munkások, hittanoktatók, lelkipásztorok nyári hitmélyítő, cserkész-, napközis és egyéb táborokban végzett munkáját.

35. GYŰJTEMÉNYI JELENTÉS

Előterjesztő: dr. Fogarasi Zsuzsa

1. Az egyházkerület közgyűlése a jelentést elfogadja.
2. A közgyűlést a gyűjteményi bizottság kezdeményezésére megfontolás tárgyává teszi egy a Dunamellékre kiterjedő, e ciklusban megvalósítandó gyűjteményi összeírás megvalósítását. A kérdőív tartalmi és formai kidolgozásához, a munka előkészítéséhez a bizottság a 2010 februárjában tartandó ülésén részletes javaslatot kíván kidolgozni 2010. március 31-ig.
3. A közgyűlés felkéri a gyülekezeteket, hogy a kézhez kapott gyűjteményi nyilvántartást (1981-es kérdőívek fénymásolata) juttassák vissza ellenőrizve és javítva vagy a gyűjteményi bizottság címére (Bp. Ráday u. 28.), vagy pedig a Ráday Múzeumba (Kecskemét, Kálvin tér 1.).
4. A közgyűlés felhívja a figyelmet arra, hogy gyűjteményi jelentések készítése minden egyházmegye számára kötelező.
5. A közgyűlés elrendeli, hogy a gyűjteményi íveket minden esztendőben teljeskörűen töltsék ki.
6. A közgyűlés felkéri az egyházközségeket, hogy a tőlük elvárt gondossággal járjanak el a levéltári anyagok és a kleonódiumok őrzésében, ezekről és a könyvanyagról megfelelő nyilvántartást vezessenek.
7. A közgyűlés felkéri az egyházközségeket, hogy a 2009. évről készítendő beszámolóban – mellékletként – foglalják

össze a jubileumi Kálvin-év gyülekezeti eseményeit.

8. A közgyűlés megtekintésre ajánlja a gyülekezeteknek a kecskeméti és a budapesti Kálvin-kiállítást.

9. A közgyűlés köszönetet mond a Ráday Gyűjtemény és Múzeum minden munkatársának és minden egyházközségnek, amelyek a Kálvin-kiállítások megrendezésében együttműködtek.

36. KATECHETIKAI JELENTÉS

Előterjesztő: Lenkeyné Teleki Mária

1. Az egyházkerületi közgyűlés elfogadja a jelentést.

2. Köszönetét fejezi ki dr. Fodorné dr. Nagy Saroltának egyházkerületi katechetikai előadóként végzett szolgálatáért.

3. Az egyházkerület írjon ki pályázatokat az egyházmegyéknek katechetikai eszköztár bővítésére, amelyekre az egyházmegyénél az egyházközségek pályázhatnak.

4. Az egyházkerület bízta meg a katechetikai bizottságot, hogy készítsen tervezetet a vizitációs jegyzőkönyv vonatkozó oldalának módosítására 2010. március 31-ig, amelyet az egyházmegyék előadói keresztül széleskörű véleményeztetésre bocsát.

37. EGYHÁZZENEI JELENTÉS

Előterjesztő: Hornyák Julianna

1. Az egyházkerületi közgyűlés elfogadja a jelentést.

2. Buzdítja a gyülekezeteket, hogy teremtsenek alkalmat a rendszeres énektanításra. Ehhez ajánljuk a *Hadd zengjen énekszó* c. füzetet, mely a napokban jelent meg a kerületi egyházzenei bizottság szerkesztésében kimondottan istentiszteleti éneklésre szánt új énekekkel.

3. A közgyűlés kéri a kántorképzést végzőket, hogy a kántorképzés anyagába vegyék fel a gyülekezeti énektanítás módszerét.

38. GAZDASÁGI, PÉNZÜGYI, ÉPÍTÉSI JELENTÉS

Előterjesztő: Hegedűs Béla

1. Az egyházkerületi közgyűlés elfogadja a gazdasági bizottság jelentését.

2. Az egyházkerületi közgyűlés megbízza az elnökséget és a gazdasági bizottságot a 2010. esztendő költségvetése készítésekor az építési-felújítási alap létrehozásának feltételi rendszerének kidolgozására, és a költségvetés ez alapján

való elkészítésére.

3. Az egyházkerületi közgyűlés felkéri a kebelbeli egyházközségeket, készítsék el felújítási, építési tervüket, amelyet terjesszenek fel egyházmegyéjükhöz, hogy előre tervezni lehessen a támogatások szükségletével.

4. Az egyházkerületi közgyűlés hálát ad Isten gondviselő kegyelméért, hogy az egyre nehezedő anyagi helyzetben is volt lehetőség építkezésre, felújításra egyházközségeinkben.

5. Az egyházkerületi közgyűlés bölcs és megfontolt döntést kér minden egyházközségtől az építkezés, felújítás megkezdése előtt, hogy erején túl ne kezdje azt el.

6. Egyházkerületi közgyűlés megbízza Pintér Gyula lelkipásztort, hogy az egyházközségek által benyújtott pályázatokra érkezett értesítéseket tekintse át, azokra referáljon, szükség szerint konzultáljon a zsinati pályázati referenssel.

39. DIAKÓNIAI JELENTÉS

Előterjesztő: Derencsényi Zsuzsanna

1. Az egyházkerületi közgyűlés javasolja a Bács-Kiskunsági Egyházmegye határozata alapján, hogy lehetőség szerint gyülekezetenként vagy több egyházközség összefogásával évente legalább egyszer tartsanak diakóniai napot.

2. Az egyházkerületi közgyűlés javasolja misszió-diakóniai szórólap egyházmegyénkénti terjesztését a Budapest-Északi Egyházmegye határozata alapján.

3. Az egyházkerületi közgyűlés javasolja, hogy az egyházkerület által támogatott egyházmegyékben (Baranya, Tolna, Vértesalja) a tárgyévben megszületett lelkészgyermek születésüknek dátumától részesüljenek havi LSZA-támogatásban.

40. MÉDIA ÉS INFORMATIKAI JELENTÉS

Előterjesztő: Pető Gábor

1. A közgyűlés elfogadja a média és informatikai bizottság jelentését.

2. A közgyűlés megköszöni az egyházközségi kiadványok szerkesztőinek áldozatos munkáját, és javasolja, hogy ezen kiadványok egy-egy példányát juttassák el az egyházmegyék sajtóügyi előadójának.

3. A közgyűlés a felhatalmazza az egyházkerületi média és informatikai bizottságot, hogy a beérkezett jelzések alapján tegyen javaslatot a vizitációs kérdőív módosítására, és vizsgálja meg a kérdőív interneten keresztül (online) kitölthető változatának bevezetési feltételeit.

4. A közgyűlés bátorítja az informatikai eszközökben hiányt szenvedő egyházközségeket, hogy alapítványok segítségével vegyenek részt ilyen irányú pályázatokon. Felkéri az egyházmegyei informatikai bizottságok előadóit, hogy az

egyedi, kiemelkedően fontos esetekben értesítsék az egyházkerületi média és informatikai bizottságot.

5. A közgyűlés bátorítja az egyházközsegeket, hogy éljenek a meglévő informatikai és kommunikációs lehetőségekkel.

41. SZÁMVIZSGÁLÓ BIZOTTSÁG JELENTÉSE

Előterjesztő: Derzsi György

1. A Dunamelléki Református Egyházkerület Közgyűlése tudomásul vette a jelentést.

2. A Délpesti Református Egyházmegye 2008. évi záró számadásának vizsgálatát az egyházkerület számvizsgáló bizottsága annak elfogadása után végezze el, majd a soron következő közgyűlésen jelentse megállapítását.

42. SPIRITUÁLIS JELENTÉSE

Előterjesztő: Bölcsföldi András

A Dunamelléki Református Egyházkerületi Közgyűlés a spirituális jelentését elfogadja.

43. EGYHÁZKERÜLETI IFJÚSÁGI LELKÉSZ JELENTÉSE

Előterjesztő: Fodorné Ablonczy Margit

A Dunamelléki Református Egyházkerületi Közgyűlés az ifjúsági lelkész jelentését elfogadja.

45/a. RÁDAY U. 28. ÉS 30. SZ. ALATTI LAKÁSOK JOGÁLLÁSA

Előterjesztő: Varga László főigazgató

1. A DMREK mint tulajdonos a DRESZKK kezelése alá rendeli a Ráday u. 30. alatt levő lakásokat és a Ráday u. 28 sz. alatti régi épületben levő **fsz. 1., fsz. 2.**, az új épületben levő **fsz. 2, fsz. 3, II. e. 2. , III. e. 2.** lakásokat.

2. Egyebekben a szabályrendelet VI. pontja változatlan marad.

45/B. A 2010. JANUÁR 1-TŐL ÉRVÉNYES RÉSZVÉTELI DÍJAK A DRESZKK MÁTRAHÁZI ÉS GALYATE-TŐI KONFERENCIA-KÖZPONTJAIBAN

Előterjesztő: Varga László főigazgató

A DMREK Közgyűlése a mátraházi és galyatetői konferenciaközpont 2010. január 1-től érvényes használati díjait jóváhagyja.

(a részletek a mellékelt táblázatban)

Megemlékezés Kardos Jánosról

2009. december 2

Tisztelt Emlékező Gyülekezet!

Sokat beszélünk közelmúltunk történelméről, a kommunista diktatúra mába nyúló, átláthatatlan szövevényeiről. Mégis, joggal érezzük: ha sokat beszélünk is, keveset mondunk. Elmondott történeteink sokszor nem érintik a lényegyet. Elmosódnak az emberi sorsok, elvesznek az egyedi életpályákban rejlő válaszok nagy dilemmáinkra: meddig terjed az egyén hatóköre a társadalomban, miben áll értelmes erkölcsi helytállása? Lehetett-e a mögöttünk hagyott évtizedekben kitartani, hűségese maradni, megalkuvások és rossz kompromisszumok nélkül egy közösséget szolgálni? Szabad maradhatott-e a lélek a diktatúrában?

Bibó István sokat idézett gondolata szerint „a szabadság ott kezdődik, ahol megszűnik a félelem”. Ma olyan kivételes életútról emlékezünk meg, amely ezt a félelmet leküzdő szabadságot példázza; nehéz esztendőkből, két diktatúra szorításában. S tett arról tanúbizonyságot, amit hívó reformátusként Kardos János Pál apostollal együtt maga is vallott, hogy „nem félelemnek lelkét adott nekünk az Isten; hanem erőnek és szeretetnek és józanságnak lelkét”. Minden időben. Még nehéz esztendőkből, két diktatúra szorításában is.

Kardos János neve a magyar református egyház 20. századi történetének ismerői között leginkább a hírhedt 1948-as egyházi választásokkal forrt össze. Hiszen a neves ügyvédet hiába választották meg törvényesen a Dunamellék főgondnokává. Kardos Jánost végül botrányos körülmények között, az egyházi törvények súlyos megsértésével lemondásra kényszerítették, vele szemben pedig Kiss Rolandot, a kommunista párt bizalmasát sikerült az főgondnoki székbe ültetni. Ravasz László püspök nyílt politikai nyomással történt félreállítását és Kardos János megválasztásának megakadályozását a kommunista egyházpolitika első látványos sikerei között könyvelhette el, s mindez nyitánya lett a későbbi – egyre leplezetlenebb – egyházüldözésnek.

A botrányoktól kísért főgondnokválasztás fordulatait ma már néhány résztlettől eltekintve ismerjük. Tudjuk, hogy 1948 tavaszán Rákosi Mátyás személyesen kísérte figyelemmel az egyházi vezetőváltások folyamatát, s hogy mindeközben Kardos János személyes szabadsága is kockán forgott. Tudjuk, hogy a Dunamellék református gyülekezetei, dacolva az uralkodó politikai akarattal, főgondnokká választották a neves ügyvédet. S tudjuk azt is, hogy az igen kiélezett egy-

házipolitikai helyzetben a tisztség betöltésének végső kérdését Kardos egy egyházi különbizottság kezébe tette le. Azzal a szigorú meghagyással, hogy a döntés meghozatalában kizárólag az egyházi közérdek mérlegelése játsszon szerepet, saját személyes sorsa ne. Miként fogalmazott: „Ha történetesen az én személyes érdekeimben alakulna ki olyan vélemény, hogy le kell mondanom, ez annak teljesítését szinte lehetlenné tenné.” Kardos János a fizikai fenyegettetés árnyékában is vállalta volna a ráruházott szolgálatot, de elfogadta – bár vitatta – az egyházi testület döntését: lemondott. Az iskolák államosítása során kialakult heves csatározásokban a zsinati ellenzék egyik meghatározó szereplője lett. Javaslatait azonban az egyház jövőjét a kommunista párttal való megegyezésben kereső új egyházvezetés rendre elutasította. A kilátástalan szélmalomharcot látva hamarosan lemondott zsinati tagságáról, s ezzel rövid, de aktív egyházi közszereplése – a még rövidebb 1956-os intermezzótól eltekintve – befejeződött.

Kardos János néhány hónapos közegyházi pályafutása egy alig megkezdett, máris derékba tört pályáiv. Leginkább a hiány szimbóluma, a ki nem teljesedett egyházi szolgálatvállalások parabolája. Élettörténete azt villantja fel, hogy mi mindent veszített az egyház a diktatúrában. Hitvalló, nehéz időkben is helytálló hűség hívek, tudásukat az egyház szolgálatába állítani kész értelmiségek cselekvési lehetőségei zártak be, vagy szorultak nehéz béklyók közé.

Kardos János ugyanakkor – amellet, hogy sorsfordító pillanatban lépett az egyházi közélet színpadára – korának legendás védőügyvédjeként, szigorú erkölcsi mércét állító közéleti személyiségeként életművével és bátor helytállásával is tekintélyes hagyatékot hagyott ránk.

Kardos a második világháborút követően számos koncepció perben vállalt védői feladatot. Amíg tehette. Ha végigtekintünk az általa védett vádlottak listáján, „a hosszú ötvenes évek” szinte egész története kirajzolódik előttünk. A kivételes pályáiv kezdetén ő látta el Szombathelyi Ferenc volt vezérkari főnök védelmét, majd a polgári társadalom és politikai elit szétzúzására irányuló hírhedt koncepció perben, a Magyar Közösség perben volt a védelem vezetője, védte Turóczy Zoltán és Ordass Lajos evangélikus püspököket, Esterházy Pált a Mindszenty-perben, Papp Simont a MAORT-ügyben. Az 1956-os forradalom és szabadságharc bukását követő megtorló perek során Kardos látta el többek között Rác Sándornak, a Nagy-Budapesti Központi Munkástanács elnökének, illetve Tóth Ilona szigorú orvostanhallgatónak a védelmét is.

Ki is volt hát Kardos János?

A 19. század végén a Pest megyei Üllön született, apai ágon régi református ároni családba. A családi hagyományokkal ellentétben azonban nem a lelkészi, hanem a jogi pályát választotta élethivatásként. A szibériai hadifogságot is megjáró, s az elszegényedett lelkészözvegy édesanya ellátásának terhére is felvállaló tehetséges fiatal jogász a húszas évek elején Budapesten kezdett önálló ügyvédi gyakorlatot, ami hamarosan nagy forgalmú, széles praxisú, neves vállalkozás lett. Erre az időszakra vezethető vissza barátsága a két világháború közötti szellemi-politikai élet jelentős személyiségeivel, így Bibó Istvánnal, vagy éppen a világháború

alatti kiugrási kísérlet előkészítésében történelmi szerepet játszó Ambrózy Gyulával, Horthy bizalmi emberével.

Kardos maga azonban nem vett részt aktívan a politikai közéletben. A családi hagyomány ugyanakkor számos történetben őrizte meg a Horthy-rendszer társadalmi-politikai viszonyait kritikusan szemlélő, a származási kiváltságokat ellenző, a szociális kérdésekre igen érzékeny karakteres református szellemiséget, aki arra volt a legbüszkébb, hogy földijeit, a szigetszentmiklósi parasztemberek ügyes-bajos dolgait mindig soron kívül, fizetség elfogadása nélkül intézte el.

Jelentős szakmai sikerei időközben olyannyira ismertté tették a nevét, hogy 1943-ban Keresztes-Fischer Ferenc belügyminiszter felkérte, hogy a nyilas kötődésű Pest-Pilis-Solt-Kiskun Vármegyei alispánnak, Endre Lászlónak a közigazgatásban való ellensúlyozása céljából vállalja el a megyei Tiszti Főügyészi Hivatalt. A tisztségről azonban a német bevonulás másodnapján tiltakozásképpen lemondott. A nyilas hatalomátvételt követően hamarosan hadbíróvási eljárás is indult ellene, mert tartalékos főhadnagyként nyíltan megtagadta, hogy a deportálandó zsidókat kísérő katonai különítmények parancsnoka legyen.

A nyilasokkal szembeni bátor kiállásából fakadó erkölcsi tekintélyét és elmélyült szaktudását a világháborút követő új kurzus is azonnal igyekezett szolgálatába állítani. Felkérést kapott az Elhagyott Javak Kormánybiztossága melletti jogi főosztály megszervezésére. Azonban az intézményesülő korrupció és az erősödő politikai nyomás elleni tiltakozásképpen néhány hónap múlva erről a befolyásos tisztségről is lemondott.

Ekkortól kezdődött politikai védői pályafutása, amelyet mindvégig rendkívül éles politikai és sajtótámadások kereszttüzében kellett ellátnia. Illés Béla, a szovjet őrnagyként hazatérő nagybefolyású kommunista író 1946 tavaszán Szombathelyi Ferenc tárgyalása során ekként állította célkeresztbe a hivatását megalkuvás nélkül ellátó ügyvédet: „Aki ily módon él vissza a védői jogokkal, annak igazán nincs helye a védői székben. Annak a helye a vádlottak padján van.” – fogalmazott *Hitler magyar védője* címmel közzétett publicisztikájában. Mindennek nyomatékosításaként Kardos az ÁVO is több ízben próbálta megfélemlíteni – sikertelenül. Maga Décsi Gyula, a Politikai Rendőrség, később az Államvédelmi Osztály hírhedt alezredese személyesen is igyekezett nyomást gyakorolni Kardosra, hogy hagyjon fel a politikai ügyekkel. Kardos azonban a politikai támadások kivédése érdekében inkább vármegyei tiszti főügyészi állását adta fel.

Bátor, kockázatot vállaló magatartásával, jogász felkészültségével Kardos János széles körű megbecsültséget vívott ki magának. Megrendítően példázta ezt az akasztófától megmenekült, s kegyelemből életfogytiglani börtönbüntetésre ítélt Dálnoki Veress Lajos feleségének Kardos Jánoshoz írott levele: „Kedves jó Kardos János! Ha visszanézek erre a nehéz esztendőre, újra és újra szinte megrendít a maga ragyogó teljesítménye és végtelen emberi jósága! Igazolta a mondást, ahol a legnagyobb a szükség, ott a legnagyobb az Isten!”

Hivatástudatáról, szakmai tudásáról az ifjabb pályatárs, a későbbi jeles ügyvéd, dr. Schirilla György a következőképpen emlékezett meg: „Mesteremnek Kardos Jánost tartom,

aki szintén védett a Mindszenty-perben, és éppúgy törölték az ügyvédi kamarából, mint engem. Ravasz székely góbé hírében állt, szenvedélye volt a védelem, nagyszerű taktikus volt, élvezte a tárgyalást.”

A „ravasz székely góbé” 1949-ig védhetett politikai ügyekben. A jól ismert „dupla nullás”, azaz titkos ügykezelés bevezetésétől kezdve politikai ügyekben a védelmet csakis kijelölt és megbízhatónak tekintett ügyvédek láthatták el. Kardos János nem tartozott ezek közé. A szakmai elhivatottságból és igazságérzetből fakadó, kockázatot vállaló civil kurázi azonban ekkor sem hagyta el. A Rákosi-rendszer legkeményebb éveiben – a kitelepítés fenyegetettségében – Kardos János a titkos ügykezelés törvénytelenége elleni tiltakozó beadványokkal ostromolta a hivatalokat. Beadványaira nem kapott választ.

1956 után – míg tehetette – újra aktív védői szerepet vállalt. Kardos János védte a forradalmat követő megtorlóssorozat egyik szimbólummá váló áldozatát, a gyilkossággal megvádolt orvostanhallgatót, Tóth Ilonát. A megtorlás árnyékában az asztalfióknak írt, keserű hangú kéziratosa visszaemlékezése megrendítő dokumentuma annak, hogy milyen politikai-jogi körülmények között, milyen belső vívódások közepette vállalta el az ügyvéd a forradalom leverését követő első nagy nyilvánosságot kapó kirakatperben Tóth Ilona védelmét.

„Hozzám az egyetem büntetőjogi professzora révén került az ügy(...). Néhány megbeszélés után az az álláspont alakult ki, hogy Tóth Ilonát én fogom védeni. Obersovszky és Gáli védője pedig [két neves professzor] lesz. Ekkor ugyanis még az volt a jogi helyzet is, s a szinte természetes felfogás is, hogy egyetemi professzorok is vállalhatnak védelmet és az októberi forradalom szellemi elitje szinte el is várhatja az egyetemi tanárok által a legnagyobb készséggel nyújtani is kívánt szolgálatot. Ez arra az időre esik, amikor az oroszok által nyeregbe segített új kormányzat még nem mutatta ki a foga fehéjét. Sőt a budapesti ügyvédi kamara akkor kinevezett miniszteri biztosa – az igazságügyi minisztérium felhatalmazásával – nekem ajánlotta fel az ügyvédi kamarák országos bizottságának az elnökségét és kérte arra, hogy fogadjam el.

A helyzet azonban rövidesen megváltozott, s én a felajánlott magas tisztséget utasítottam vissza, a professzor urak pedig a védői felkéréseket. A helyzetet – nyilván – egyfor-

mán felmértük, de ellenkező következtetésekre jutottunk: én arra, hogy közmegegyezést nem fogadok el, a professzorok pedig arra, hogy a – lassan ellenforradalmárnak minősített – forradalmárokat védje csak inkább Kardos János! Így lettem védője Tóth Ilonának...” A pert lezáró halálos ítélet mélyen megrendítette a lány életben hagyásáért végsőkig küzdő ügyvédet, aki rövidesen szívinfarktust kapott.

A titkos ügykezelést hamarosan visszaállították, és a szabad védőválasztást újból – immár, „lepapírozva” – jogszabállyal korlátozták. Így, bár megbízott védője volt, Kardos már nem védhette sem Maléter Pált, sem közeli jó barátját, Bibó Istvánt.

Kardos János szakmai tekintélyét és erkölcsi hitelét – elődjeihez hasonlóan – a formálódó Kádár kormány is megpróbálta kihasználni. Hol ígéretekkel, hol zsarolással igyekeztek őt rávenni arra, hogy vállalja el az Ügyvédi Kamarák Országos Bizottságának elnökségét. Kardos azonban nem volt hajlandó közösséget vállalni a kiépülő diktatúrával, s személyével legitimálni a kádári megtorlást.

1958-ban az Ügyvédek Felülvizsgáló Bizottság Kardos Jánost ügyvédi hivatás gyakorlására alkalmatlannak találta. Ügyvédi hivatalától megfosztották, és 1958. augusztus 31. napjával törölték a Budapesti Ügyvédi Kamaránál vezetett ügyvédi névjegyzékből. Kardos János egy évvel később, 1959. november 12-én 65 esztendősen elhunyt.

Tisztelt emlékező gyülekezet!

Kardos János életpályája valóban a félelmet leküzdő szabadság példája, és tegyük hozzá: a mindhalálig való hűségé is. Egy kiváló felkészültségű jogászra, bátor, kockázatot vállaló, hitvalló, *nyakas* reformátusra emlékezünk. Nagyszerű emberre – ahogy Dálnoki Veress Lajosné írta: jó emberre. Aki nemcsak vallotta, de életével is bizonyította, hogy „nem félelemnek lelkét adott nekünk az Isten; hanem erőnek és szeretetnek és józanságnak lelkét.” Minden időben.

Kevés ilyen életpályára emlékezhetünk. Adjunk hálát az Úrnak, hogy Kardos Jánosra most együtt emlékezünk!

Köszönöm megtisztelő figyelmüket!

Kiss Réka

Elhangzott a Dunamelléki Református Egyházkerület 2009. december 2-án, Budapesten tartott közgyűlésén

Az „Év igehirdetése” díj

Főtiszteletű egyházkerületi közgyűlés!

Tisztelettel jelentem a közgyűlésnek, hogy a Dunamelléki Református Egyházkerület ebben az évben is meghirdette az „Év igehirdetése” díjat. Az egyházkerület ezzel a díjjal szeretné kifejezni egyfelől a prédikáció megbecsülését, másfelől biztatni minden igehirdetőt színvonalas prédikációk készítésére, harmadsorban bátorítani az igehirdetőket a pályázatra.

Az egyházkerület által kijelölt bizottság 2009. november 24-én, este 18 órakor tartotta ülését a Hittudományi Karon.

Sajnálattal állapítottuk meg, hogy az idén összesen 4 prédikáció érkezett a pályázati felhívásra, de örömmel jelentem, hogy a bizottság egybehangzó véleménye alapján a „**Hűség**” jelígyével érkezett prédikációt díjazásra javasolja.

A prédikáció készítője dr. Tatai István hatvani lelképásztor.

A prédikáció lectiója a Jel 2,8-11, a szmirnai gyülekezethez írott levél, amelyből a 10. vers, „légy hű mindhalálig, s neked adom az élet koronáját” textusként kiemelésre került.

A prédikáció címe: Szmirna hűséges szíve.

Az igehirdetés vázlatja a következő:

1. A hűség alapja: Jézus legyen az első
2. A hűség kincse: Jézus gazdagnak lát
3. A hűség próbája
4. A hűség jutalma

A dispoziókból is látszik, hogy klasszikus homíliát mondott az igehirdető.

A prédikáció követi a lectió gondolatmenetét, de a textusra koncentrálna.

Nagyon értékes és gazdag kortörténeti és egezetikai munka van a prédikáció háttérében és ezzel biztos alapot vetett meg az igehirdető, hogy a textus igazi mondanivalóját megtalálja.

Az explicatióban tekintettel volt a perikópa összefüggéseire és minden lényeges mondanivalóját kifejtette. Az applikációban szemléletes, jól használ egyháztörténeti példákat, sőt a saját életéből vett példa is helyénvaló.

A prédikáció logikusan felépített és közérthető.

Isten áldását kérjük dr. Tatai István életére, szolgálatára és a hatvani gyülekezetre.

Dr. Nagy István teológiai tanár

Megyei adatok

BARANYA

ÚJ HELYEN SZOLGÁL:

1. Kiss Tamás – Dunaszekcsőről rend.áll.-ba

SZÜLETETT:

1. Márton – Bereczky Örs és Németh Judit második gyermeke
2. Borbála Réka – Gaál Mariann második gyermeke

BÁCS-KISKUNSAÉG

ÚJ HELYEN SZOLGÁL:

1. Mészáros Zoltán – Fülöpszállásról Kiskunhalasra beo.lp.
2. Varga Nándor – kecskeméti intézeti lp-ből megválasztott lp.
3. Berze János – Kiskunhalasról Dunántúlra
4. Adamek Norbert – Kecskemétre beo.lp.
5. Csóri-Czinkos Gergő Tamás – Kiskunhalasról Tiszáninnenre

SZÜLETETT:

1. Zita Piroska – Adamek Norbert első gyermeke

NYUGDÍJBA MENT:

1. Becsei Zoltán - Dunaszentbenedek
2. Sípos Koppány Kadosa – Foktő
3. Bérces István – Lajosmizse

BUDAPEST – DÉL

ÚJ HELYEN SZOLGÁL:

1. Varga Róbert – Pasarétről Nagykovácsiba
2. Pocsaji Miklós – Kelenföldről Albertfalva

Kelenvölgybe

3. Sípos Alpár Szabolcs – Nagyvárad térről Biára
4. Zila Péter – Tiszántúlról Nagyvárad térre
5. Becker Norbert Gyula – Budafokra beo.lp.
6. Négyesi Adrienn – Svábhegyre beo.lp.
7. ifj. Takaró Tamás – Pesterzsébet-Központba beo.lp.

BUDAPEST - ÉSZAK

ÚJ HELYEN SZOLGÁL:

1. Szőke János és Szőke Noémi – Tiszántúlról Zuglóba
2. Somogyi Péter és Somogyiné Ficsor Krisztina – Kecskemétről Fásorba
3. Szabó László – Nagyvárad térről Újpest-Belsővárosba
4. Koroknai-Tegez Ferenc – Rákospalota-Óvárosból az egyházmegyéhez
5. Czapp Enikő – a püspöki hivatalból rend.áll.-ba
6. Neuwirth Tibor – Káposztásmegyerre beo.lp.
7. Petó Balázs – az egyházmegyéhez beo.lp.
8. Szenes Tamás – egyházmegyétől rend.áll.-ba

SZÜLETETT:

1. Sámuel Dávid – Pataki András második gyermeke
2. Anna és Boglárka – Battyányi Géza és Somogyi Angéla ikergyermekei

NYUGDÍJBA MENT:

1. dr. Herczeg Pál teológiai professzor

DÉLPEST

ÚJ HELYEN SZOLGÁL:

1. Viziné Surányi Erika – Ócsáról Alsónémedibe
2. Nátulyné Szabolcsik Eszter – Vecsésre beo.lp.
3. Kovácsné Szilágyi Erzsébet – Cegléd-Nagytemplomba beo.lp.

4. Király János – Ráckevéről Vasadra
5. Dömötör Norbert – Ócsára beo.lp.
6. Jelényi László – Tököl-Halásztelekről rend.áll-ba
7. Végh Gizella – Tököl-Halásztelekről rend.áll-ba

SZÜLETETT:

1. Dorka – Makay László és Burkos Erika harmadik gyermeke
2. Hanga – Borsi Attila és Kusztoz Ildikó második gyermeke
3. Mihály Balázs – Ács Mihály és Harkai Zsuzsanna gyermeke
4. Liza – Galsi Árpád és Wirth Erika ötödik gyermeke

ÉSZAKPEST

NYUGDÍJBA MENT:

1. Kiss Tamásné Mikolai Ágnes szigetmonostori lp.
2. Ordasi János perőcsényi lp.

TOLNA

ÚJ HELYEN SZOLGÁL:

1. Czeilinger Antal – Gyönkre beo.lp.
2. Pataky László – Gyönkről más egyházkerületbe

SZÜLETETT:

1. Elza – Görgey Géza és Suhajda Etelka második gyermeke

NYUGDÍJBA MENT:

1. Sima Endre – Alsónyék
2. Figler János – Sárpilis
3. Lemle Zoltán – Bonyhád

VÉRTESSALJA

ÚJ HELYEN SZOLGÁL:

1. Alföldy-Boruss Dániel – Alcsútra
2. Stift János – Sárbogárdról Csabdiba

SZÜLETETT:

1. Kolos – Alföldy-Boruss Dániel Gergely második gyermeke
1. Hedvig – Sándor Levente második gyermeke

ELHUNYT NYUGDÍJAS LELKIPÁSZTOROK:

Kovács Bálint volt józsefvárosi lelkész
Mezey Tibor volt fásori lelkész
Sebestyén Albert volt lovasberényi lelkész

**A 2010. január 1-től érvényes
részvételi díjak a
Dunamelléki
Református Egyházkerület
Székházának
mátraházi és galyatetői
konferencia-központjaiban**

1. Teljes díj (nem egyháztag): 7 000 Ft +Áfa/fő/éj
  2. Református Egyháztag: 5 600 Ft + Áfa/fő/éj
  3. Kétágyas szoba egy fő részére: 10 000 Ft+Áfa/fő/éj
  4. Csoport díj 25 főtől: 5 300 Ft/fő/éj
- Számlázás ebben az esetben csoport számára készíthető!

Kedvezmények:

- 0-2 éves gyerekek ingyenes
- 2-10 éves 50 %-os kedvezmény (a csoportlétszámnál 2 gyereket számít 1 felnőttnek)
- 10-14 éves 25 %-os kedvezmény
- 14 év felett tanulói jogviszonnyal rendelkezők, valamint lelkészek és nyugdíjasok 10 %-os kedvezményben részesülnek.

Padlástéri (hittantábor) csoportos elhelyezés 3 500 Ft+Áfa/fő/éj. Ebből már külön kedvezmény nem adható.

A kedvezményt csak egy jogcímen lehet igénybe venni, ami azt jelenti, hogy vagy a csoport kedvezményt, vagy a 10 %-os kedvezményt veheti igénybe a tanuló, a lelkész ill. nyugdíjas.

Az egyháztagságot tárgyévi vagy előző évi fenntartói járulék befizetési nyugtával vagy csekkel kell igazolni.

Az idegenforgalmi adó, amelyet Gyöngyös város illetve Mátraszentimre évenként határoz meg, nem szerepel az árakban.

Galyán 28-30 főt tudunk egyszerre fogadni. A díjak és a feltételek teljesen megegyeznek a mátraházi központ díjaival. Galyán a csoportdíj kedvezmény 20 főtől érvényes.

Minden helyfoglalás (konferencia vagy üdülés) csak abban az esetben érvényes, ha a jelentkezést visszaigazoló megállapodás után a befizetendő összeg 50%-a 8 naptári napon belül beérkezik a megküldött csekken

A Dunamelléki Református Egyházkerület Székházának Galyatetői Konferenciaközpontjában téli síszezonban az alábbi lehetőséget nyújtja

Mátrászentistváni sítalpa

A sítalpa Mátrászentistvánon (az üdültől kb. 4-3 km-re) 10 hóágyúval, hat sílifttel működő sportlétesítmény.

Teljes sífelszerelés egy vagy több napra is bérelhető.
A síbérlet valamint a sífelszerelések árából a konferenciaközpontban megszállók 10 %-os kedvezményt kapnak.

A galyatetői központunk félpanziós ellátást nyújt a sízők részére.

Teljes díj félpanziós ellátással:
5 500,- Ft+ Áfa/éj

Lelkészeknek és családtagjaiknak valamint az egyháztagságot igazolóknak:
5000,- Ft + Áfa/éj

Üdülőhelyi díj a Mátrászentimrei önkormányzati rendelet szerint.

A síszezon január 1-től március 15-ig tart. 0 fokos hőmérséklet mellett a hóágyúzás révén kitűnő minőségűek a sítalpák.

Március közepétől Galyatetőre várjuk az erdei iskolai csoportokat: 25-30 főig teljes ellátás, szállás iskolai csoportoknak 3500,- Ft/fő/éj

Jelentkezés:

dr. Miklósné Szegváry Veronika
30/6639560;

email: szegver@gmail.com.

vagy Pintér Gyuláné 30/6365886;

email: pinterner@raday28.hu

DUNAMELLEKI REFORMÁTUS EGYHÁZKERÜLETI KÖZLEMÉNYEK
a Dunamelléki Református Egyházkerület hivatalos lapja

Szerkesztőség: DRE Székháza

1092 Budapest, Ráday utca 28.

Telefon: 36-1-2180-753

Fax: 36-1-2180-903

e-mail: ph@raday28.hu

Felelős szerkesztő: Peterdi Dániel főszerkesztő

Szerkesztő: Regéczy-Nagy Enikő püspöki külügyi titkár, Bölcsházi András lelkész

Készült az O.A.Invest nyomdában

dr. Tatai István:

SZMIRNA HŰSÉGES SZÍVE

Lekció: Jel 2,8-11:

„A szmirnai gyülekezet angyalának írd meg: ezt mondja az első és az utolsó, aki halott volt, és életre kelt: Tudok nyomorúságról, és szegénységről, pedig gazdag vagy, és azok káromlásáról, akik zsidóknak mondják magukat, pedig nem azok, hanem a Sátán zsinagógája. Ne félj attól, amit el fogsz szenvedni. Íme, az ördög börtönbe fog vetni közületek néme-lyeket, hogy próbát álljatok ki, és nyomorúságotok lesz tíz napig. Légy hű mindhalálig, és neked adom az élet koronáját. Akinek van füle, hallja meg, mit mond a Lélek a gyülekezetek-nek! Aki győz, annak nem árt a második halál.”

Textus: Jel 2, 10b:

„Légy hű mindhalálig, s neked adom az élet koronáját!”

Kedves Testvéreim!

A szmirnai gyülekezet súlyos hitpróbákon ment át. Jézus tudott kritikus helyzetükről, ezért üzenetet küldött nekik Patmoszról, hogy megerősítse őket a kitartásban. Az Úr szai igen eredményesnek bizonyultak. Az üldözött közösség a *hűség meghatározó jelképe* lett az egész korai egyházban. A mártírok közül kiemelkedik a gyülekezet egyik előljárójának, *Polikárposznak* a története, akit a hagyomány szerint (Irenaeus), maga János apostol bízott meg azzal, hogy a „gyülekezet angyala”, tehát felülvizsgálója legyen. Amikor az idős püspököt Kr. u. 155-ben, az amfiteátrumban felszólították Jézus megátkozására, ő bátran ezt mondta: „Már 87 éve szolgálom az én uramat és királyomat, Jézust. Ő eddig semmi rosszat nem tett ellenem, hogyan is káromolhatnám annak nevét, aki megmentette az életem?” – a mártír püspök tehát nem felejtette el Jézus levelét, mindhalálig hű maradt Jézushoz, s elnyerte az élet koronáját.

Világunk vérzik a hűtlenségtől. Házasságok ezrei szenvednek hajtörést, s naponta derül ki, hogy milyen nehéz hűnek maradni még szavainkhoz is. Leggyakrabban azonban Isten bánkodik hűtlen szívünk miatt, mert életünkben könnyen szétesik az, aminek mindenkor egynek kellene lennie: a *hit* és *hűség* kifejezéseket az Újszövetség nyelve egy és ugyanazon szóval (pisztisz) adja vissza. – Ha szeretnéd a hűség igazi forrását megtalálni, akkor neked is szól a szmirnai levél. Figyeljünk az Úr szavaira, aki ma az igazi hűség *alapjáról*, a hűség *gazdagságáról*; továbbá a hűség *próbájáról*; és végül a hűség *jutalmáról* szól hozzánk.

1. A hűség alapja: Jézus legyen az első! (8)

A pogány Szmirna sok tekintetben *elsőnek* tekinthette magát Kis-Ázsiában. Első volt a *szépségben*, hiszen „Ázsia gyöngyének” nevezték. Egy előkerült pénzérmén ezt találjuk: „Szmirna ragyogásban és méreteiben egész Ázsiában az első”. *Kulturális* tekintetben ugyancsak utánozhatatlannak bizonyult. Itt épült fel a tartomány legnagyobb színháza, s Szmirnában született Homérosz is. Továbbá rendkívül büszkék voltak *történelmükre* is. A várost eredetileg a jóniai görögök alapították, majd lídek a földdel tették egyenlővé. A halott város azonban Kr. e. 290-ben ismét virágzásba borult, s ettől kezdve rendezettsége miatt „*modell-városnak*” is nevezték Ázsia-szerre.

Az első századi Szmirna azonban leginkább saját *hűségére* volt büszke: Kr. u. 26-ban Róma megversenyeztette a kisázsiai városokat a császárhűség dolgában. A „*hűség-verseny*” egy templomépítési jog megszerzéséért folyt. A nyertes város ab-

ban a kiváltságban részesülhetett, hogy elsőként emelhetett templomot Tibériusz császár tiszteletére a tartományban. Ugyan több mint tíz polisz szeretett volna a birodalom első emberének kedvében járni, de a versengést Szmirna nyerte meg (Tacitus). A városlakók rendkívül nagyra értékelték elsőbbségüket, ezért önmagukat nyíltan a *hűség bajnokainak* tartották.

Vegyük észre, Jézus mennyire más sorrendről beszél: „A szmirnai gyülekezet angyalának írd meg: ezt mondja AZ ELSŐ...” A magabiztos első városában most az szólal meg, aki az *egész teremtés kezdete*, hiszen minden Általa lett! Jézus története valóban egyedülálló, mert ugyan eltemetett *halott volt, de örökké él!* Keresztáldozatával Ő lett a Mindenható Isten előtt „az egyetemes hűségverseny” győztese, ezért Neki adatott minden hatalom mennyen és földön (Mt 28,18).

Krisztus azonban nem csak AZ ELSŐ (protosz), hanem AZ UTOLSÓ (eszchatos=végső) is, mert minden rá nézve van alkotva és egykor majd hozzá is tér vissza. Isten mindnyájunk élete felett Neki adta az *utolsó* szó jogát (2Kor 5,10), sőt Benné láthatjuk a mindenség egybefoglaló célját és jövőjét, tehát Omegáját is (Jel 21,5-6).

Micsoda bátorítás lehetett *Jézus önfeltárlukozása* a megvetett szmirnai gyülekezet számára! Az üldözött és a társadalmi élet peremére szorított keresztyének immár biztosak lehetnek abban, hogy ők Jézushoz, a *Legelső és a Legkülönlegesebb* személyhez tartozhatnak. S a Hozzá való tartozás a lehető legnagyobb kiváltság, amely felülmúl minden emberi elsőbbséget.

Aki szeretne növekedni a hűségben, annak mindenekelőtt Jézus prioritását (elsőbbségét) és dicsőségét kell folyamatosan keresnie és meglátnia. Mert aki szemlélheti az Úr nagyságát, az mindenképpen új sorrendet fog felállítani életében, sőt helyreáll önértékelése is. Az ilyen személy megszabadul a hiúságtól, de nem kínozza többé a szívére akaszkodni kívánó teljesítménydrukk sem, mert tudja, hogy ő Isten Győztesének kedveltje, és Istentől kijelölt helye és munkája van világunkban. Az új értékrenddel megáldott Krisztus-követő képes a legkisebbek felé is irgalmas kezet nyújtani, mert ő már a legnagyobb tisztességben részesült: Jézushoz tartozhat.

Ezt a titkot *Teréz anya* is megsejtette. Kalkutta kivetett és haldokló gyermekeit azért gyűjtötte össze, hogy legalább életük utolsó éjszakáján ételt, orvosi segítséget és szeretetet adhasson nekik. Amikor az amerikai Mark *Hatfield* szenátor az egyik „haldoklók házában” meglátogatta, ezt kérdezte tőle: „Hogyan képes ezen az utolsó helyen ezt az iszonyatos nyomort lelki összeomlás nélkül elviselni?” A Nobel-békedíjas nővér bizonyoságtévő válasza mindnyájunknak szól: „Kedves szenátor úr, nem arra hívtam el, hogy emberi mértékek szerint sikeres legyek, hanem arra, hogy Uramhoz mindenben *hűséges* maradjak”.

2. A hűség kincse: Jézus gazdagnak lát! (9)

Szmirna császárhűsége következtében mesés gazdagsággal rendelkezett, még „Arany útja” is volt, amely a város fölé emelkedő *Pagosz* hegyet járta körbe. A helyi keresztyén közösség azonban – főleg ilyen körülmények között – igen *szegénynek* számított. A Jézus által használt *ptóchos* görög kifejezés egyenesen koldus-szegénységet jelent. – Elképzelhető, hogy a keresztyének eleve az alsóbb társadalmi rétegekhez tartoztak, esetleg rabszolgasorba kényszerültek. Azt

sem zárhatjuk ki, hogy hitük miatt olyan „törvényen kívülségbe” kerültek, amely által jelentősen behatárolódtak munkavállalási lehetőségeik is.

Jézus tehát tudott a keresztyének üres pénztárcájáról. Ennek ellenére *gazdagnak* nevezi a gyülekezetet. Hogyan is értsük ezt a gazdagságot? Jézus szerint gazdag az, aki a legértékesebb *gyöngyként* Isten Országát meglegelte (Mt 13,44), s többé *nem csak magára gondol* (Lk 12,21). Jakab is hangsúlyozza, hogy Isten a szegényeket *választotta* ki, hogy gazdagok legyenek a hitben (Jak 2,5). Ezért vallhatja Pál apostol felszabadítóan: „*minden a tiétek*, akár Pál, akár Apollós, akár Kéfás, akár a világ, akár az élet, akár a halál, akár a jelenvalók, akár az eljövendők: *minden a tiétek*. Ti viszont Krisztuséi vagytok...” (1Kor 3,21-23).

A fordulat éve előtt erdélyi keresztyéneket látogattunk meg. A határon való várakozás és a téli időjárás miatt későn érkeztünk meg a kisvárosba, ahol egy keresztyén cigánycsalád fogadott be bennünket. A férfi éjjelkor felkelt miattunk, hasra feküdt a kis kályha elé, hogy leheletével tüzet csilholjon, és meleg vizet készítsen számunkra. Aztán a kopott vitrinből kivette a család egyetlen kincsét, az ajándékba kapott amerikai húskonzervet, s azt hihetetlen szeretettel és imádkozva elének tálalta az asztalra. Alig mertünk az ételhez nyúlni ebben a meglepő szeretetben. Ott és akkor, abban a szegény emberben, a *jézusi gazdagság szépségével* találkoztam.

3. A hűség próbája (10-11b)

Jézus látja, hogy a gyülekezet szenved. A *nyomorúság* szó (thlipszisz) több oldalról érkező szorítást jelent. *Egyfelől* a közösség erőteljes *szóbeli támadás* (verbális agresszió) alatt állt. A helyi zsidó közösség féltékenysége súlyos rágalomokkal (blaszfémia) nehezítette meg a fiatal eklézsia életét. Sajnos egyháztörténeti tapasztalat, hogy Isten népe legalább annyit szenvedett vallásos emberektől, mint a pogányoktól. *Másrészt állami nyomás* is nehezedett rájuk. Jézus még börtönről is szól, amely hamarosan próbaként adatik.

Láthatjuk, hogy a *próbatétel* mindig Isten tudtával történik, és az a célja, hogy Isten hűségünk által megdicsőüljön, és hitünk megerősödjön. Jézus azonban irgalmasan gondol törőkéességünk határára is, ezért minden próbát szigorúan mérlegre tesz. Ezért találjuk itt a *tíz napra* való utalást is. Jó tudni, hogy a szenvedés ideje és mértéke a legördögibb korokban is kizárólag Isten kezében marad, és pontosan *limitált lesz* (vö. Jób könyve).

Fontos, hogy Krisztus-követésünkben mindenkor *elszántak* legyünk. El kell *döntenünk*, hogy Jézushoz *mindhalálig* ragaszkodni fogunk. Az Úr határozottan a lelkünkre köti: nem szabad félnünk (10). A félelem *ellenszere* az Úr jelenlétében megnyilvánuló jézusi szó és szeretet: mert a *teljes szeretet* kiűzi a félelmet (1Jn 4,18).

Megerősíthet bennünket az a tény is, hogy Jézus Krisztusnak is szembesülnie kellett a félelemmel. Próbatétele – az evangéliumok elbeszélése szerint – olyan erős volt, hogy a Gecsemáné kertjében vért verejtékezett. *Baráti jelenlétre*, imádkozó *társakra* és *angyali erősítésre* volt szüksége, hogy véglegesen rászánja magát a keserű pohár kiivására. Amikor pedig csak a harmadik segítséget kapta meg, „*még kitartóbban*” folytatta a könyörgést (Lk 22, 44). Amikor megszületett benne a döntés, akkor hirtelen minden más lett. Fel tudott kelni, sőt képes volt emelt fővel szembesülni a gonosszal... Jézust végül szinte mindenki elhagyta. Még az Atya is elfordult Tőle. Ő azonban soha nem hagyta el az Atyát. A gyermekkorban tanult esti imáját mondva halt meg a kereszten, mintha csak aludni tért volna: „*Atyám, kezembe ajánlom lelkemet*” (Lk 23,46). – Az Atya meghallgatta ezt az imádságot. Jézust feltámasztotta és ma is él. Tőle nyerhetünk erőt félelmeink és legkülönfélébb próbatételeink idején. Legyen bármilyen félelmetes vihar is életünkben, ha Jézus életha-

jónkban megszólalhat, akkor ott békesség támad a szívekben és megérkezünk, még ha hajónk összetörne is (ApCsel 27,23-25)!

4. A hűség jutalma (10c-11)

A Szmirna fölé emelkedő Akropoliszt a *város koronájának* nevezték. – Jézus a gyülekezetnek egy magasabb koronát ígér: egy olyan győzelmet elismerő koszorúról szól (sztefanosz), amelyet majd személyesen fog átadni minden hűséges hitharcosának.

Úgy érzékelem, Jézus szeretne büszke lenni ránk. Nem másodosztályú befutókat vár, hanem olyanokat, akik a nemes harcot megharcolták, és mindenben megbízhatónak bizonyultak (1Kor 4,2). A győztesek mindig Vele lesznek, és színről-színre láthatják Őt (1Kor 13,12). A hívőknek olyan *öröm-lét* vár, amelynek „nem árt a második halál”. Az *első halál* (a testi meghalás) ugyan mindnyájunknak „árt”, de akik Jézustól új életet kaptak, azokat nem érintheti a *második*, tehát az örök halál (Jel 20,14).

Dicsőséges jövőnk *ígéretének* ereje már mostani minden napjainkat is átjárja, ezért indít el bennünket az *örvendező és szolgáló élet* felé. Ahogy Jürgen *Moltmann* református teológus is tanítja: az elnyert isteni ígéret (latinul: *pro-missio*), mindenkor küldetés (*missio*) is számunkra. *Kálvin* János is szól az *örökkévalóságról való elmélkedés* (meditatio futurae vitae) hasznáról, amely lelkünket a próbatételek idején bátor cselekvésre bírja.

Akinek van füle, hallja! (11)

Mindezeket hallva úgy érezheted, hogy neked még nincs hűséges szíved. Ha Isten előtt fáj hűtlenséged, akkor van egy reménysugár számodra is: Jézus *nem vetette el* sem a hűtlenül tagadó Pétert, sem a Tőle elfutó tanítványokat. Húsétkor utánuk ment, és újabb esélyt adott nekik arra, hogy megmutassák bátorságukat, mert Jézus az új esélyek és – kissé túlzóan fogalmazva – a „*második ártatlanság*” (H. Nouwen) Ura is! Mindezt a Pünkösdkor adott Szentlelkével teszi, mert a hűség a Lélek egyik csodálatos *gyümölcse*.

Nagyon megérintett egy történet (ismeretlen szerző), amely *két testvéréről* szól. Hűtlenül bántak a rájuk bízott nyájjal, és báránylopáson kapták őket. A helyi szokás szerint tüzes vasal bélyegezték meg mindkettőt. Két betű került homlokukra: **ST** (ang.: sheep thief = báránytolvaj).

Az egyik testvér szégyenében azonnal elhagyta még a környéket is, s idegenben próbált újból lelkileg talpra állni. Mivel azonban múltja ott is üldözte, végül elvetette saját életét. A másik testvér úgy határozott, hogy otthon marad, s megpróbál tiszta életet kezdeni. Eldöntötte, hogy ezen túl mindenkiel csak jót kíván tenni. Hosszú évek, talán évtizedek teltek így el. Egy napon új lakók költöztek a faluba. Feltűnt nekik a furcsa „ST” jelzetű férfi. Meg is kérdezték az egyik járókelőtől: mit jelent az a különös jel a szomszéd homlokán. Ő elgondolkodott, majd ezt mondta: „Ez valami régi történet, már nem emlékszem pontosan mindenre, de ha jól vélem, a betűk azt jelentik, hogy „SZENT” (ang.: saint)...

Összefoglalás

Isten minden őszintén megtérő szívet képes Lelkével *megszentelni*, hogy az a hűség gyümölcset megteremje (1Kor 6,11; Gal 6,22). Ma az érési folyamat négy fontos állomással ismerkedtünk meg: Jézus új elsőbbségi rendet hoz életünkbe; Ő tehet szegénységünk ellenére lelkileg gazdaggá bennünket; továbbá a növekedés érdekében hűségpróbákon kell átmennünk; de bőséges azok jutalma, akik mindvégig kitartanak.

Jó tudnunk, hogy Isten hűséges: „Ha hűtlenek vagyunk, Ő hű marad, mert Ő magát meg nem tagadhatja” (2Tim 2,13). Tedd meg azonban te is a részedet: „*Légy hű mindhalálig, s neked adom az élet koronáját!*”

Ámen!